

**STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA
PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
GMINY MIASTKOWO
NA LATA 2021-2032**

Opracowanie:

Ośrodek Pomocy Społecznej w Miastkowie
przy współpracy Urzędu Gminy w Miastkowie
oraz
instytucji i organizacji społecznych z terenu gminy.

SPIS TREŚCI

WSTĘP	4
I CZĘŚĆ DIAGNOSTYCZNO-ANALITYCZNA	6
1. DEMOGRAFIA	9
2. SYTUACJA GOSPODARCZA	11
3. OBSZARY SPOŁECZNE ORAZ PROGNOZY ZMIAN	19
II CZĘŚĆ PROGRAMOWA	49
1. WIZJA, CELE STRATEGICZNE I KIERUNKI NIEZBĘDNYCH DZIAŁAŃ	50
2. SPOSÓB REALIZACJI STRATEGII- HARMONOGRAM	56
3. ZARZĄDZANIE I MONITOROWANIE STRATEGII	60
ZAKOŃCZENIE	62

WSTĘP

Strategia jest wieloletnim dokumentem, wyznaczającym podstawowe kierunki działań instytucji samorządowych, organizacji oraz planem rozwoju całej wspólnoty lokalnej w obszarze rozwiązywania problemów społecznych.

Zgodnie z zaleceniami legislacyjnymi, opracowanie i realizacja gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych należy do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym (art. 16b. pkt 1 i 2 oraz art. 17.1 pkt 1 ustawy o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004). Ostatni dokument Strategii na lata 2008–2020 został przyjęty 14 listopada 2008 roku przez Radę Gminy w Miastkowie uchwałą NR XVI/86/o8.

W lipcu 2020 roku koordynator Strategii - OPS w Miastkowie, podjął decyzję o rozpoczęciu prac nad przygotowaniem nowego dokumentu, oddającego aktualną sytuację społeczną i potrzeby gminy: Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Miastkowo do 2032 roku. Proces prac rozpoczęto od przygotowania harmonogramu prac nad Strategią; przygotowano pisma diagnostyczne do organizacji i instytucji, badające potrzeby i zasoby społeczne; dokonano analizy danych i programów zastanych. Dane statystyczne oraz instytucjonalne prezentowane w dokumencie zostały opracowane z uwzględnieniem okresu z lat 2013–2019 (ostatnie dane na dzień 31.12.2019). Przegląd zmian społecznych służył zebraniu informacji o tendencjach w poszczególnych obszarach. Kolejne działania dotyczyły prac analitycznych, weryfikacji danych w obszarach i ich uporządkowaniu, a w konsekwencji wypracowaniu kierunków niezbędnych działań w części programowej.

Robocza wersja dokumentu została poddana konsultacjom społecznym, a uwagi zostały uwzględnione w Strategii. Po uchwaleniu przez Radę Gminy dokument zostanie upowszechniony na stronie www oraz przesłany do wszystkich instytucji i organizacji uczestniczących w partycypacyjnym procesie prac.

O prezentowanym kształcie Strategii zdecydowała różnorodność problemów społecznych występujących w gminie, a także konieczność wzięcia pod uwagę aktów prawnych, które mają istotny wpływ na konstrukcję dokumentu i rozwiązywanie zadań społecznych w przyszłości. Są to m.in.:

- ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej,
- ustawa z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych,
- ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie,
- ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym,
- ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy,
- ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi,
- ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych,

- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii,
- ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego,
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie,
- ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej,
- ustawa z dnia 11 lutego 2016 o pomocy państwa w wychowaniu dzieci,
- ustawa z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”.

Konstruując Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych należało pamiętać, że nie jest to jedyny dokument w obszarze polityki społecznej, którego skutki będą dotyczyły mieszkańców miasta i gminy. Krytyczna analiza dokumentów programowych na poziomie kraju, województwa czy powiatu pozwala na skuteczniejsze programowanie działań na poziomie lokalnym, tak by wpisywać się własnymi konstrukcjami programowymi w już funkcjonującą rzeczywistość formalno-prawną. Dokonano więc analizy celów i kierunków działań w:

- Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2030 jako podstawowego dokumentu strategicznego polityki regionalnej państwa,
- Krajowym Programie Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu 2020,
- Krajowym Programie Rozwoju Ekonomii Społecznej do 2023 roku,
- Rządowym Programie na rzecz Aktywności Społecznej Osób Starszych do 2020 roku,
- Strategii Rozwoju Społeczno- Gospodarczego Polski Wschodniej do 2020 roku,
- Strategii Rozwoju Województwa Podlaskiego do 2030 roku,
- Strategii Polityki Społecznej Województwa Podlaskiego do 2020 roku,
- Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Powiatu Łomżyńskiego na lata 2016-2022,
- Lokalnej Strategii Rozwoju Stowarzyszenia „Sąsiedzi” na lata 2014-2020.

Podczas prac nad dokumentem wykorzystano zapisy: Strategii Rozwoju Gminy Miastkowo na lata 2017-2024 oraz innych programów społecznych, a także Ocenę Zasobów Pomocy Społecznej z lat 2014-2019. Dzięki refleksji nad powyższymi dokumentami prezentowana Strategia uwzględnia wymiar krajowej, regionalnej i lokalnej polityki publicznej.

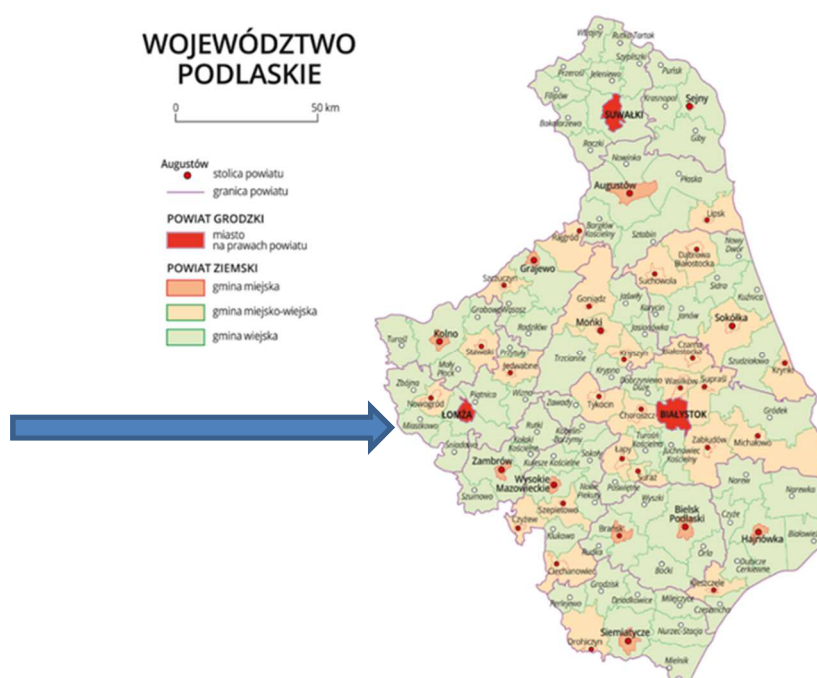
Strategia została przygotowana na okres do 2032 roku. Założony czas ma pozwolić na wdrażanie zmian w instytucjach i społecznościach w perspektywie społecznej, na wykorzystanie nowego okresu finansowania z EFS.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Miastkowo składa się z 2 części, wstępu i zakończenia. Przedstawiają one kolejno – diagnozę sytuacji społecznej w gminie, wnioski, tendencje i prognozy zmian społecznych w rozdziale I oraz misję i cele, harmonogram realizacji, sposoby zarządzania w rozdziale II.

I. CZĘŚĆ DIAGNOZTYCZNO-ANALITYCZNA

Gmina Miastkowo położona jest w zachodniej części województwa podlaskiego, w powiecie łomżyńskim przy trasie Łomża-Ostrołęka, jest jedną z dziewięciu gmin powiatu. Gmina Miastkowo graniczy z następującymi gminami: Zbójna, Nowogród, Łomża, Śniadowo (powiat łomżyński, województwo podlaskie) oraz z gminami: Lelis, Rzekuń, Troszyn (powiat ostrołęcki, województwo mazowieckie).

Rysunek 1: Umieszczenie gminy w województwie podlaskim

Siedzibą Urzędu Gminy jest wieś Miastkowo, która leży przy trasie nr 61 Warszawa - Litwa. W skład Gminy wchodzi 23 miejscowości i 21 sołectw:

1. Miastkowo
2. Zaruzie
3. Gałkówka
4. Sosnowiec
5. Drogoszewo
6. Rydzewo
7. Nowosiedliny
8. Rydzewo-Gozdy
9. Kaliszki
10. Kuleszka
11. Łubia
12. Tarnowo
13. Kraska
14. Leopoldowo
15. Chojny-Naruszczki
16. Sulki
17. Łuby-Kurki

18. Łuby-Kiertany
19. Korytki Leśne
20. Osetno
21. Rybaki
22. Czartoria
23. Podosie

Jednostki osadnicze w gminie pod względem liczby mieszkańców są wysoce zróżnicowane, mają przeważnie charakter zabudowy zwartej.

Rysunek 2: Gmina Miastkowo

Powierzchnia gminy wynosi 114,88 km². Gmina stanowi 8,5% powierzchni powiatu łomżyńskiego i 0,7% powierzchni województwa podlaskiego.

Ze względu na czyste i nieskażone środowisko Gmina posiada doskonałe warunki do rozwoju rolnictwa ekologicznego i wypoczynku. W regionie występują niewielkie zakłady handlowo - usługowe. Największym walorem regionu jest położenie nad rzeką Narew i rzeczką Ruż oraz w obszarach chronionego krajobrazu Doliny Dolnej Narwi oraz Puszczy Kurpiowskiej. Są to tereny doskonale nadające się do rozwoju turystyki pieszej, rowerowej i wodnej. I w tym można upatrywać szansę rozwoju Gminy.

Gmina Miastkowo posiada dość dobrze rozwiniętą sieć dróg publicznych, ponieważ przez jej teren przebiegają: – droga krajowa nr 61; – drogi powiatowe o łącznej długości 45,322 km; drogi gminne o łącznej długości 84,9173 km. Dobra komunikacja drogowa może być zachętą do inwestowania na terenie gminy i nawiązywania kontaktów gospodarczych i handlowych z miejscowymi firmami. W inwestycji jest droga Via Baltica, planowana rewitalizacja linii kolejowej Ostrołęka–Białystok oraz budowa nowej nitki na Mazury przez Łomżę.

2019 roku w gminie Miastkowo oddano do użytku 10 mieszkań. Jest to wartość znacznie mniejsza od wartości dla województwa podlaskiego oraz znacznie mniejsza od średniej dla całej Polski. Całkowite

zasoby mieszkaniowe w gminie Miastkowo to 1 152 nieruchomości. 100,0% mieszkań zostało przeznaczonych na cele indywidualne. Biorąc pod uwagę instalacje techniczno-sanitarne 87,59% mieszkań przyłączonych jest do wodociągu, 79,69% nieruchomości wyposażonych jest w ustęp spłukiwany, 78,13% mieszkań posiada łazienkę, 60,16% korzysta z centralnego ogrzewania.¹

Świadczy to o systematycznej poprawie stanu infrastruktury mieszkaniowej na terenie gminy oraz dążeniu do zminimalizowania różnic w dostępie do podstawowej infrastruktury występujących pomiędzy terenami miejskimi i wiejskimi.

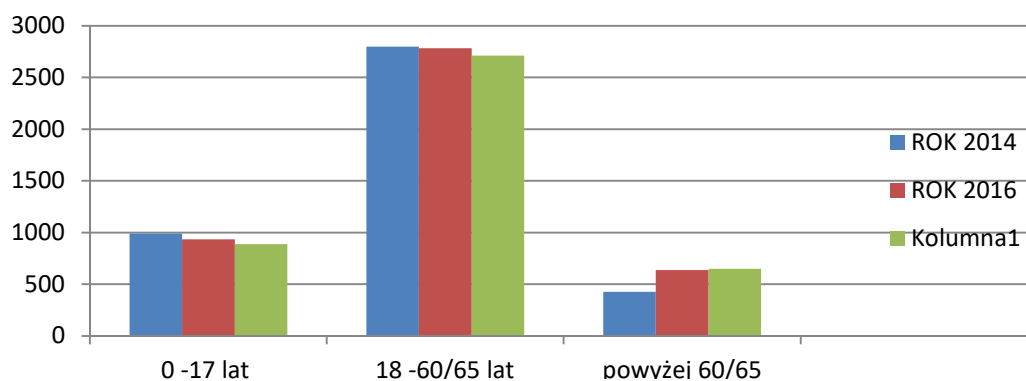
¹ www.polskawliczbach.2019

1. DEMOGRAFIA

Według danych Urzędu Gminy w Miastkowie na dzień 31.12.2019 roku gminę zamieszkiwało **4 247 osób**, w **przeciągu ostatnich 5 lat liczba ta spadała o 165 osób**. Największy spadek odnotowano w grupie wieku przedprodukcyjnego. Na przestrzeni analizowanego okresu lat, czyli w latach 2014 – 2019 w relacjach płci w gminie Miastkowo, zauważyć można nieznaczną liczebną przewagę mężczyzn, stanowili oni 50,5% ogółu mieszkańców. W roku 2019 na 100 mężczyzn przypadało 98 kobiet. Gęstość zaludnienia zmieniła się i wynosiła w 2019 roku 37 osób na 1 km² (w latach wcześniejszych 42 osoby), co stanowi odpowiednio średnią, jaka występuje w regionie.

Wykres 1: Ludność gminy Miastkowo w latach 2014-2019

Dane: Urząd Gminy w Miastkowie, Statystyka mieszkańców

Tabela 1: Demografia w latach 2014-2019

Dane z roku:	Wiek: 0-17 lat	Wiek: 18-60/65 lat	Wiek: powyżej 60/65 lat	Razem
2014	989	2799	427	4 412
2016	934	2782	635	4 351
2019	887	2710	650	4 247
Tendencja	Spadek	Spadek	Wzrost	Spadek - 165 osób

Dane: Urząd Gminy w Miastkowie, Statystyka mieszkańców

Wśród mieszkańców w 2019 roku grupę 21%- czyli 887 osób stanowiły dzieci i młodzież. W wieku produkcyjnym gminę zamieszkiwało 2 710 osób, co stanowiło 64 % ogółu oraz 650 osób (15%) w wieku poprodukcyjnym. W latach 2002-2019 liczba mieszkańców zmalała o 2,3%. Średni wiek mieszkańców wynosi 38,3 lat i jest mniejszy od średniego wieku mieszkańców województwa podlaskiego oraz mniejszy od średniego wieku mieszkańców całej Polski.

W odniesieniu do ogólnopolskiej tendencji, znacznego powiększania się grupy osób w wieku senioralnym, **gmina Miastkowo w latach 2014-2019 wykazuje podobne tendencje**– liczba osób starszych od pięciu lat znacząco wzrasta.

Grupa seniorów, z perspektywy systemu zabezpieczenia społecznego wymagać będzie dostosowania do jej potrzeb odpowiedniej sfery usług społecznych. Starsze grupy wiekowe są bardziej narażone na ryzyko niepełnosprawności – obecnie **prawie 60% niepełnosprawnych jest wśród osób po 55 roku życia, zaś** proces starzenia się lokalnej społeczności wynika z pozytywnej przesłanki – wydłużania się średniego czasu życia. Mimo znaczących – jak wykazują badania - zmian w trybie życia Polaków, nadal wysoki odsetek osób jest uzależnionych od nikotyny, znaczna liczba osób zmaga się z nadwagą, co ma również negatywny wpływ na poziom umieralności. Zgodnie z założeniami, przewidywane są w Polsce² największe zmiany w natężeniu zgonów wśród mężczyzn w wieku 40-64 lat, wśród kobiet w wieku 50-59 oraz w najmłodszych rocznikach wieku. Prognozowane przeciętne dalsze trwanie życia mężczyzn wzrośnie od poziomu do 77,1 w 2035, zaś kobiet o niewiele ponad 3 lata tj. do 82,9 w 2035r. Różnica między przeciętnym dalszym trwaniem życia kobiet i mężczyzn z obecnych 8,7 lat zmniejszy się do 5,8 lat.

Na podstawie danych statystyki ruchu naturalnego ludności, prowadzonego przez Urząd Gminy w Miastkowie można zaobserwować, że na przestrzeni **pięciu lat spada liczba urodzeń**.

Tabela 2: Ruch naturalny ludności w gminie w latach 2014-2019

Rok	2014 r.	2016 r.	2019
Ilość zawartych rozwodów	Brak danych	Brak danych	Brak danych
Ilość zawartych małżeństw	19	24	19
Ilość zgonów	41	54	58
Ilość urodzeń	57	44	49

² Prognoza ludności Polski, GUS, 2008-2035

Przyrost naturalny	16	-10	- 9

Dane: Urząd Gminy w Miastkowie, Statystyka mieszkańców,

US w Białymstoku Vademecum samorządowca

Gmina odnotowywała w roku 2016 najwyższy ujemny przyrost naturalny, było to -10 osób.

Utrzymuje się wciąż ujemne, chociaż niewielkie, saldo migracji. W 2019 roku zarejestrowano 43 zameldowań w ruchu wewnętrznym oraz 46 wymeldowań, w wyniku czego saldo migracji wewnętrznych wynosiło dla gminy Miastkowo -3.

Ludność Gminy rozmieszczona jest nierównomiernie. Miejscowościami z większą liczbą mieszkańców są: Drogoszewo, Miastkowo, Rydzewo, Tarnowo czy Zaruzie

Analiza gminnych danych demograficznych i ruchu ludności powinna znaleźć swoje odzwierciedlenie w celach strategicznych i działaniach zarówno samorządu lokalnego, sprzyjających polityce prorodzinnej, jak i aktywności senioralnej. Dynamika zmian liczby ludności nie jest korzystna, a zatem istotne jest podejmowanie działań mających na celu przyciągnięcie na ten teren nowych mieszkańców, dla których istotne znaczenie ma także stan środowiska przyrodniczego oraz dostępność do podstawowej infrastruktury społecznej i technicznej.

2. SYTUACJA GOSPODARCZA

Pod względem fizyczno – geograficznym obszar Gminy Miastkowo położony jest w obrębie: mezoregionu: Dolina Dolnej Narwi oraz Międzyrzecze Łomżyńskie; makroregionu: Nizina Północno mazowiecka; podprowincji: Niziny Środkowopolskie; prowincji: Niż Środkowoeuropejski; mega regionu: Poza alpejska Europa Środkowa. Warunki położenia i ukształtowanie terenu wpływają na sytuację gospodarczą gminy rolniczej, jaką jest Miastkowo.

Gleby na terenie gminy są umiarkowanie żyzne, dające plony niższe niż średnie krajowe. Wykształciły się one głównie z osadów czwartorzędowych: gliny, piasku, żwiru. Na terenie Gminy Miastkowo występują gleby brunatne, bielcowe, czarnoziemy, bagienne, glejowe, murszowe oraz mady. Należą do średnich klas bonitacyjnych. Są dobrze zmeliorowane.

Dla rozwoju gospodarczo-turystycznego można też wykorzystać walory gminy oraz występujące w gminie obszary chronione:

- Obszar Chronionego Krajobrazu „Równiny Kurpiowskiej i Doliny Dolnej Narwi”;
- pomniki przyrody;

- Użytek ekologiczny „Bagno-Drogoszewo”;
- Obszar Natura 2000 „Ostoja Narwiańska”;
- Obszar Natura 2000 „Dolina Dolnej Narwi”.

Największym walorem regionu jest położenie nad rzeką Narew i rzeczką Ruż oraz w obszarach chronionego krajobrazu Doliny Dolnej Narwi i Puszczy Kurpiowskiej. Są to tereny doskonale nadające się do rozwoju turystyki pieszej, rowerowej i wodnej.

Ze względu na czyste i nieskażone środowisko Gmina posiada doskonałe warunki do rozwoju rolnictwa ekologicznego i wypoczynku, wykorzystania lasów do rekreacji.

Na terenie Gminy Miastkowo przeważają użytki rolne stanowiące 61,89% powierzchni, lasy i grunty leśne zajmują 32,30%, nieużytki i tereny różne – 1,15%, grunty zabudowane i zurbanizowane – 3,17%, zaś grunty pod wodami – 1,49% obszaru.

Miastkowo jest gminą typowo rolniczą. Produkcją rolną zajmuje się **1389 gospodarstw rolnych**, są to przeważnie gospodarstwa małej i średniej wielkości. Ze względu na niską jakość gleb głównym profilem w produkcji rolnej jest uprawa zbóż.

W produkcji zwierzęcej przeważa chów bydła mlecznego. Dominującym kierunkiem hodowli bydła jest produkcja mleka. Na terenie Gminy funkcjonuje kilkunastu dużych dostawców.

Znaczna część indywidualnych gospodarstw rolnych prowadzi działalność wyłącznie bądź głównie dla zaspokojenia potrzeb konsumpcyjnych rodziny związanej z tym gospodarstwem bez wyraźnie określonej specjalizacji, są to tzw. gospodarstwa wielokierunkowe.

Dominująca funkcja rolnicza w rozwoju gospodarczym gminy wpływa bezpośrednio na poziom rozwoju gospodarczego całej gminy.

Działania Gminy Miastkowo mają na celu wzmocnienie otoczenia rolnictwa, stworzenie warunków do rozwoju przemysłu rolno-spożywczego i nowoczesnej produkcji rolnej oraz działalności typowo pozarolniczej mogącej zaspokoić inne potrzeby.

Tereny rolnicze gminy wiejskiej Miastkowo posiadają obszary, które nie zostały mocno przekształcone w wyniku prowadzenia zbyt intensywnej gospodarki rolnej. Wiele z nich predysponuje do rolnictwa ekologicznego i powstawania rodzinnych gospodarstw ekologicznych, charakteryzujących się zrównoważeniem produkcji roślinnej i zwierzęcej w harmonii ze środowiskiem, eliminowaniem działań powodujących zagrożenia dla środowiska, świadomym kształtowaniem krajobrazu rolniczego i zwiększaniem żyzności gleby poprzez odpowiednie metody gospodarki rolnej.

Przy odpowiedniej edukacji w niedalekiej przyszłości gospodarze będą mogli oferować wypoczynek na wsi wraz z noclegiem, wyżywieniem, atrakcjami.

Jako teren wiejski z potencjałem rolniczym gmina Miastkowo posiada wiele cech - uwarunkowań, które tworzą szanse rozwoju gospodarczego tego obszaru.

Przemawia za tym również liczba i profil podmiotów gospodarczych funkcjonujących na terenie gminy, włączając rolnictwo. W 2019 roku na terenie Gminy Miastkowo funkcjonowało 1389 indywidualnych gospodarstw rolnych oraz 226 podmiotów publicznych i prywatnych.

Zgodnie z danymi udostępnionymi w Bazie Danych Regionalnych Głównego Urzędu Statystycznego (www.stat.gov.pl) na obszarze gminy Miastkowo zarejestrowanych było:

Tabela 3: Przedsiębiorczość w gminie

	2014	2016	2019
Podmioty zarejestrowane ogółem	221	205	226
Sektor publiczny	8	8	7
Sektor prywatny – ogółem, w tym:	213	197	219
osoby fizyczne prow. dział.	177	161	179
spółki	3	3	3
spółdzielnie	2	2	1
fundacje	1	1	1
stowarzyszenia i organizacje pozarządowe	18	18	17
podmioty nowo zarejestrowane	23	13	29

Dane: Bank danych lokalnych GUS³

Na podstawie analizy danych z tabeli 3 można stwierdzić, że na przestrzeni lat 2014-2019 dynamika działalności przedsiębiorczej wykazywała tendencję rozwojową.

W roku 2019 na terenie Gminy Miastkowo zarejestrowanych było 226 podmiotów gospodarczych, w tym 219 stanowiących sektor prywatny (179 osób fizycznych prowadzących działalność).

³ W związku z wprowadzonymi od 1 grudnia 2014 r. zmianami przepisów prawnych regulujących sposób zasilania rejestru REGON informacjami o podmiotach podlegających wpisowi do Krajowego Rejestru Sądowego, od danych według stanu na 31 grudnia 2014 r. istnieje możliwość wystąpienia w rejestrze REGON niewypełnionych pozycji dotyczących przewidywanej liczby pracujących, adresu siedziby, rodzaju przeważającej działalności oraz formy własności. W związku z powyższym dane naliczone z rejestru REGON według ww. informacji mogą nie sumować się na liczbę ogółem prezentowaną w danej podgrupie.

Wśród aktywnych zawodowo mieszkańców gminy Miastkowo 171 osób wyjeżdża do pracy do innych gmin, a 105 pracujących przyjeżdża do pracy spoza gminy - tak więc saldo przyjazdów i wyjazdów do pracy wynosi -66.

- 68,7% aktywnych zawodowo mieszkańców gminy Miastkowo pracuje w sektorze rolniczym (rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo),
- 14,3% w przemyśle i budownictwie,
- a 6,4% w sektorze usługowym (handel, naprawa pojazdów, transport, zakwaterowanie i gastronomia, informacja i komunikacja)
- oraz 0,9% pracuje w sektorze finansowym (działalność finansowa i ubezpieczeniowa, obsługa rynku nieruchomości)⁴.

Obserwuje się stały trend w zakładaniu nowych działalności gospodarczych, w roku 2019 zarejestrowano 29 nowych podmiotów.

Do największych podmiotów gospodarczych na terenie gminy Miastkowo należą:

1 „Tartak” Krzysztof Ustaszewski, Jadwiga Ustaszewska Sp. j. ul. Cendrowizna 2, 18- 413 Miastkowo

2 „Zajazd w Miastkowie”. PHPU Bożena Dąbrowska ul. Łomżyńska 69 , 18-413 Miastkowo

3 "Iris" Ośrodek Wypoczynkowy, Naturalne Metody Ochrony

Zdrowia. K. Czarnecki , Czartoria ul. Nadnarwiańska 46, 18-413 Miastkowo

4 Rolskup – Andrzej Ustaszewski Biuro - Ul. Cendrowizna 1, Zakład – ul. Cmentarna 4, 18-413 Miastkowo

5 Przedsiębiorstwo Wielobranżowe GOSK - KRUSZ Al. Legionów 152,

18 – 400 Łomża - działający na terenie Gminy w miejscowości Drogoszewo przy ul. Łomżyńskiej

6 Wytwórnia Wyrobów z Drewna "Rymerol". s.c. Łukasz Ustaszewski Dariusz Ustaszewski Rybaki 24, 18-413 Miastkowo

7 Tomasz Karasiński – Usługi i produkcja wyrobów z drewna Leopoldowo 1 A, 18 – 413 Miastkowo

8 PHU „Wódex” Wacław. Dąbrowski ul. Warszawska 6, 18-413 Miastkowo

9 Piekarnia E. Białobrzewski ul. Poświętne 7, 18-413 Miastkowo

---

⁴ https://www.polskawliczbach.pl/gmina_Miastkowo

Na terenie gminy w 2019 r. funkcjonowało 9 sklepów ogólnie – spożywczych, 1 zajmujący się sprzedażą części do samochodów i maszyn rolniczych oraz 1 stacja benzynowa. Analizując trendy z ostatnich lat należy stwierdzić, że stan ten ustabilizował się i w pełni zaspokaja potrzeby mieszkańców.

Gmina posiada dobrą bazę turystyczno-noclegową.

Podmioty gospodarcze zarejestrowane i działające na terenie gminy zatrudniają niewielką ilość osób- 95% zatrudnia od 1-9 osób, bazują głównie na zatrudnianiu członków najbliższej rodziny. Znaczna część tych podmiotów prowadzi działalność głównie w sferze rolnictwa i leśnictwa, handlu i usług. Ograniczeniem w rozwoju przedsiębiorczości w gminie Miastkowo jest niski poziom rozwoju infrastruktury technicznej i zbyt mała liczba połączeń i dostępności transportu publicznego do większych miast.

Analiza lokalnego rynku pracy w gminie Miastkowo dotyczy również **tendencji bezrobocia**, to jest osób pozostających bez pracy na przestrzeni lat 2014-2019. Została przeprowadzona na podstawie danych o liczbie bezrobotnych i strukturze bezrobocia, udostępnianych przez Powiatowy Urząd Pracy w Łomży oraz Bank Danych Lokalnych GUS.

Na terenie działania Powiatowego Urzędu Pracy w Łomży występuje przestrzenne zróżnicowanie poziomu bezrobocia. Z ogólnej 3 040 osób zarejestrowanych bezrobotnych na dzień 31.12.2019 przez PUP, aż 64% - 1 950 osób zamieszkiwało miasta, 36% stanowią mieszkańcy wsi (1 090 osób). Bezrobotni z miasta Łomży stanowili 59,7% wszystkich zarejestrowanych osób, było ich 1 814.

Bezrobocie w powiecie łomżyńskim systematycznie spadało z 6 274 osób w 2014 roku zmniejszyło się o 51% w przeciągu 5 lat, to jest spadło do 3 040 osób. Spadek ilości pozostających bez pracy dotyczył w latach 2014-2019 gminy Miastkowo, liczba osób pozostających bez pracy spadła na **terenie gminy aż o 55% gminy Miastkowo z 280 w roku 2014 do 124 w roku 2019.**

Stopa bezrobocia na obszarze działania dla PUP w Łomży na koniec grudnia 2019 roku. kształtowała się na poziomie 6,7%. Dla miasta Łomży stopa bezrobocia wyniosła 7,4% a dla powiatu łomżyńskiego – 5,8%. Stopa bezrobocia osiągnęła jedną z najniższych wartości w 28 - letniej historii bezrobocia rejestrowanego w powiecie.

W roku 2019 -124 osoby, czyli 4,7 % **spośród zarejestrowanych jako osoby pozostające bez pracy na wsi, stanowili mieszkańcy gminy Miastkowo.**

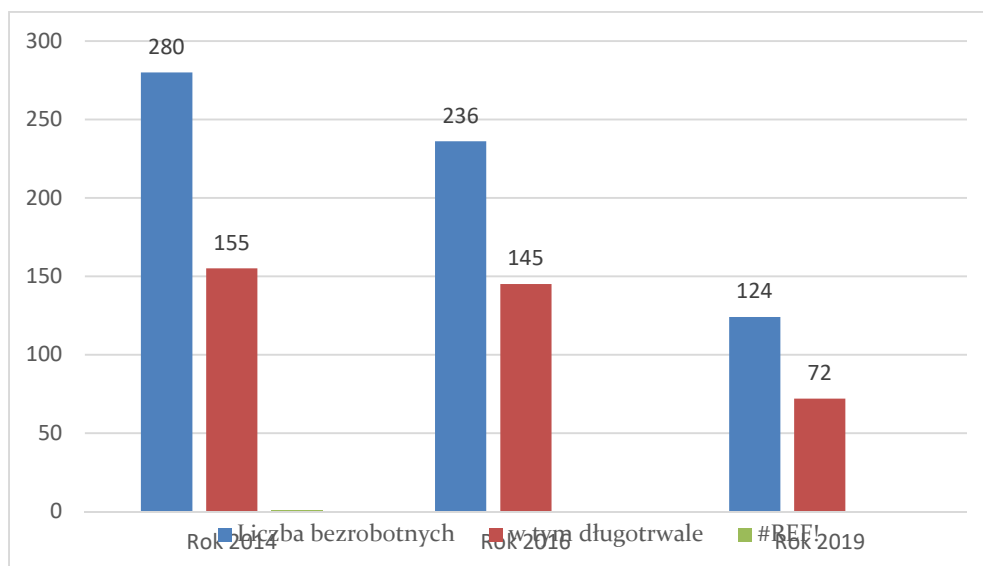
Liczba osób bezrobotnych w gminie Miastkowo w latach 2014–2019 systematycznie spadała i wynosiła:

W roku 2014- **10,3 %** - 280 osób (w tym 138 kobiet, stanowiły one 49% wszystkich bezrobotnych)

W roku 2016- **8,7 %**, było to 236 osób (w tym 107 kobiet stanowiących 45 %)

W roku 2019 – **4,7 %** były to 124 osoby (w tym 72 kobiet , co stanowiło 58 % ogółu bezrobotnych gminy).

Wykres 2: Struktura bezrobotnych w gminie Miastkowo w latach 2014-2019

Dane: PUP Łomża

Jedną z najbardziej niekorzystnych cech bezrobocia jest długi czas pozostawania bez pracy. Na podstawie danych statystycznych można stwierdzić, że na koniec grudnia 2019 roku dla obszaru gminy zarejestrowanych **od długiego czasu było 72 osoby, czyli 58%** spośród wszystkich bezrobotnych. Długotrwałość pozostawania bez pracy to okres 12 miesięcy bez podjęcia zatrudnienia.

Liczba osób uprawnionych do zasiłku z terenu gminy w 2019 roku stanowiła 52 osoby, czyli ok. 41 % osób zarejestrowanych jako bezrobotne.

Taka sytuacja niesie ze sobą zagrożenie dla życia społecznego osób, które doświadczają ubóstwa. Brak środków do życia wynikające z długotrwałego bezrobocia przyczynia się do pojawienia bezradności wyuczonej, kiedy to osoby bezrobotne zaczynają zarówno pod względem ich emocji (przestają wierzyć w zmianę sytuacji), wiedzy (zaprzestają poszukiwania informacji dotyczących ofert pracy) i działań (nie uczestniczą w spotkaniach specjalnie dla nich zorganizowanych) nie widzieć sensu w staraniach się o pracę, we własnej aktywizacji na rynku pracy. Występuje też często niechęć do podejmowania szkoleń, udziału w kursach mających na celu przekwalifikowanie zawodowe.

Z danych wynika, że wśród osób rejestrujących się w PUP w Łomży (Informacja o rynku pracy na dzień 31.12.2019) **można wskazać dominującą grupę wiekową. Są to osoby młode do 30 roku życia,**

które stanowią 37 % ogółu bezrobotnych; w gminie Miastkowo było to 55 osób spośród 124.

Wśród bezrobotnych liczną kategorią są także osoby po 50 roku życia. Populacja ta stanowiła wg PUP 21 % ogółu bezrobotnych (w gminie były to 21 osób spośród 124).

W ramach działań na rzecz osób bezrobotnych w 2019 r. OPS w Miastkowie informował osoby bezrobotne, korzystające z pomocy społecznej o możliwości udziału w projektach współfinansowanych ze środków Unii Europejskiej, ale także o rekrutacjach do szkół zaocznych, kursach, szkoleniach, projektach kierowanych do osób niepełnosprawnych, a w razie potrzeby pomagał przy rekrutacji.

W odpowiedzi na poszukiwanie rozwiązań skierowanych do grup szczególnych Powiatowy Urząd Pracy w Łomży realizował wiele programów na rzecz promocji zatrudnienia, łagodzenia skutków bezrobocia i aktywizacji lokalnego rynku pracy, w tym:

„Aktywizacja osób młodych pozostających bez pracy w powiecie łomżyńskim i mieście

Łomża. Projekt skierowany jest do osób młodych w wieku 18-29 lat. Formy wsparcia:

- Pośrednictwo pracy z utworzeniem Indywidualnego Planu Działania
- Staże
- Prace interwencyjne
- Jednorazowe środki na działalność gospodarczą
- Bon na zasiedlenie

Dziś bierni - jutro aktywni w ramach: Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podlaskiego 2014 – 2020 (RPO WP).Celem głównym projektu jest zwiększenie zdolności do zatrudnienia 198 osób od 30 roku życia pozostających bez pracy w powiecie łomżyńskim i mieście Łomża. Uczestnikami projektu będą osoby od 30 roku życia zarejestrowane w powiatowym urzędzie pracy jako osoby bezrobotne.

Program staży w placówkach Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa finansowany z rezerwy Ministra Rodziny Pracy i Polityki Społecznej.

W drodze do sukcesu – projekt prowadzony w partnerstwie. W 2019 roku powiat w partnerstwie z miastem Łomża i Kolno oraz czterema powiatami – zambrowskim, hajnowskim, siemiatyckim, wysokomazowieckim, a także z gminą Boćki rozpoczął realizację projektu pod nazwą **„Regionalne Innowacje Społeczne - Centra Integracji Społecznej województwa podlaskiego”**. Inicjatywę skierowano do 60 osób niepełnosprawnych, osób bezrobotnych, w tym bezrobotnych długotrwale bez względu na wiek, płeć czy niepełnosprawność. W okresie pobytu w CIS, każdy uczestnik otrzyma świadczenie integracyjne w wysokości zasiłku dla bezrobotnych, ubezpieczenie NNW, badania lekarskie, szkolenie BHP.

Tworzenie nowych miejsc pracy na terenie gminy jest jednym z ważnych warunków efektywnego rozwoju społeczno- gospodarczego. Położenie, potencjał rolniczy oraz utrzymująca się działalność społeczno-gospodarcza na terenie gminy Miastkowo może stać się wskaźnikiem do dalszej minimalizacji stopy bezrobocia.

WNIOSKI I PROGNOZY SYTUACJI GOSPODARCZEJ

- Na przestrzeni lat 2014-2019 dynamika działalności przedsiębiorczej wykazuje tendencję wzrostową (w roku 2014 było w gminie -221, w roku 2019- 226 podmiotów), co powinno determinować warunki lokalne do rozwoju i politykę wobec przedsiębiorstw prowadzoną przez samorząd gminny.
- Jako teren wiejski z potencjałem rolniczym gmina Miastkowo posiada wiele cech - uwarunkowań, które tworzą szanse rozwoju gospodarczego tego obszaru. Należy utrzymać tendencje sprzyjające zintensyfikowanemu rolnictwu i dbaniu o stan środowiska naturalnego we współpracy z sołectwami, rolnikami. Wykorzystać należy kolejny okres finansowania z UE na rozwój turystyki, działań okołorolniczych, agroturystycznych.
- Na terenie gminy Miastkowo występuje niski poziom bezrobocia rejestrowanego. W roku 2019 osoby bezrobotne stanowiły 4,7 % ludności w wieku produkcyjnym, czyli 124 osoby spośród grupy 2 710 w wieku produkcyjnym.
Bezrobocie można określić spadającym na przestrzeni ostatnich pięciu lat, w roku 2014 wynosiło bowiem aż 10, 3 % w grupie osób w wieku produkcyjnym (było to 280 osób).
Bezrobocie agrarne, w tym pomoc w rodzinie rolniczej traktowane jako „zatrudnienie” nadal jest trudnością i utrzymuje się na podobnym, wysokim poziomie.
- Należy poszukiwać efektywnych rozwiązań wobec osób z grup ryzyka na rynku pracy; bez kwalifikacji, osób młodych do 30 roku życia oraz powyżej 50 lat. Utrzymać współpracę z PUP, Lokalną Grupą Działania Stowarzyszenia „Sąsiedzi” i instytucjami działającymi w obszarze rynku pracy, ekonomii społecznej; współpracować w realizacji projektów i przedsięwzięć. Wciąż w najtrudniejszej sytuacji na rynku pracy są bezrobotni długotrwale - 58 % wśród ogółu bezrobotnych w gminie.
- Ważne są działania długofalowe, nastawione na tworzenie nowych miejsc pracy, warunków sprzyjających rozwojowi rolnictwa, usług, podmiotów ekonomii społecznej i aktywnej integracji.
- Jednym z elementów sprzyjających pracy mieszkańców jest rozwój transportu i połączeń komunikacji publicznej, służącej m.in. dojazdom do pracy do innych miejscowości i miast.

3. OBSZARY SPOŁECZNE ORAZ PROGNOZY ZMIAN

Zasobami umożliwiającymi rozwiązywanie problemów społecznych określamy instytucje znajdujące się na terenie gminy, działające w obszarze polityki społecznej i rozwiązujące dane problemy. Są to zarówno jednostki samorządowe, jak i niepubliczne, na przykład organizacje pozarządowe. W każdym z prezentowanych poniżej obszarów diagnostycznych umieszczono informację o tych właśnie instytucjach. Taki opis stanowi prezentację rzeczywistego stanu zarówno potrzeb, infrastruktury oraz kapitału społecznego.

– EDUKACJA

W gminie Miastkowo w roku szkolnym 2019/2020 edukacja odbywała się w dwóch szkołach podstawowych z przedszkolem lub oddziałami przedszkolnymi, to jest w:

- Szkole Podstawowej z Przedszkolem w Miastkowie oraz
- Szkole Podstawowej z oddziałami przedszkolnymi w Rydzewie.

Baza lokalową w szkołach stanowiły:

- sale lekcyjne,
- gabinety (pielęgniarski, pedagoga, logopedy, specjalistyczne),
- pracownię komputerową,
- sale gimnastyczne,
- biblioteki,
- stołówki,
- świetlice,
- place zabaw/boiska dla dzieci.

Przy każdej szkole działały świetlice dla dzieci i młodzieży, zapewniające opiekę osobom dojeżdżającym i/lub dzieciom rodziców pracujących. W roku 2019/2020 korzystało **z nich 147 osób, w tym:**

- 108 dzieci w świetlicy w SP w Miastkowie
- 39 dzieci w świetlicy w SP w Rydzewie.

Sieć szkolna w gminie Miastkowo ulegała zmianie wraz z liczbą uczęszczających do nich dzieci, modyfikacją organizacyjną w gminie i po wprowadzeniu przekształceń w systemie edukacji. Zmiany prawne od września 2017 roku objęły wszystkie szczeble edukacyjne, nauka wydłużona została do ośmiu lat, stąd w gminie funkcjonują obecnie dwie szkoły podstawowe ośmioletnie.

W latach 2014-2019 Gmina nie oferowała młodym rodzicom możliwości oddania pod fachową opiekę dzieci w wieku poniżej 3 lat. Obsługą placówek oświatowych zajmuje się Urząd Gminy w Miastkowie.

Tabela 4: Liczba dzieci objętych edukacją w gminie w latach 2014-2019

Rok szkolny	2013/2014		2016/2017		2019/2020	
Placówki	Liczba dzieci	W tym dowożonych	Liczba dzieci	W tym dowożonych	Liczba dzieci	W tym dowożonych
SP w Miastkowie	237	180	221	108	274	108
SP w Rydzewie	89	62	83	46	101	52
Razem SP	326	242	304	154	375	160
Przedszkole gminne w SP w Miastkowie	63	26	61	26	106	23
Oddziały przedszkolne przy SP w Rydzewie	0		0		40	6
Razem oddziały przedszkolne i przedszkole	63	26	61	26	146	29
Razem wszystkie dzieci	389	268	365	180	521	189

Dane : Dane własne instytucji z terenu gminy

Tabela 4 wskazuje na **wzrost ilości dzieci w szkołach podstawowych (o 13%)**. Niewątpliwie dodatkowo wzmocniła to reforma szkół podstawowych i likwidacja gimnazjum.

W kontekście liczby dzieci korzystających z wychowania przedszkolnego w placówkach na terenie gminy, dostrzegalny jest zdecydowany **wzrost. Na przestrzeni ostatnich pięciu lat wyniósł on 60%**. W roku szkolnym 2013/2014 z wychowania przedszkolnego korzystało 63 dzieci, ale już w roku 2019/2020 liczba ta wynosiła 146 (w tym 29 dojeżdżających). Choć w demografii gminy niezauważalny jest wzrost liczby urodzeń: w roku 2014 przyszło na świat 57 dzieci, a w roku 2019- 49 dzieci. Zwiększona liczba dzieci w przedszkolach to możliwy wzrost świadomości rodziców oraz zmniejszona liczba bezrobotnych na lokalnym rynku pracy, zwiększona dostępność miejsc

w oddziałach przedszkolnych. Pobyt w przedszkolu dobrze rokuje na przyszłą edukację, wcześniejsze rozpoczęcie nauki ma wpływ na późniejsze wyniki egzaminacyjne, a także na lepszą socjalizację dzieci.

Obok podstawowych zadań edukacyjnych przedszkole i szkoła wypełniają też funkcje opiekuńcze oraz zapewniają aktywność fizyczną i rekreację na placach zabaw i boiskach.

W placówkach, oprócz realizowanej podstawy programowej dzieci i młodzież uczestniczyła w zajęciach dodatkowych w ramach kół zainteresowań: przedmiotowych, artystycznych, informatycznych, wyrównawczych.

Szkoła Podstawowa w Miastkowie prowadziła w latach 2019/2020 aż 16 zajęć dydaktyczno-wyrównawczych z różnych przedmiotów i kół zainteresowań, w tym: : teatralne, plastyczne, przyrodnicze, twórczości artystycznej, Koło Przyjaciół Biblioteki, SKW, PCK, Caritas, matematyczne, polonistyczne.

Szkoła Podstawowa w Rydzewie realizowała: zajęcia rozwijające uzdolnienia: TIK-owy angielski- innowację metodyczną z języka angielskiego , innowację pedagogiczną "Matematyka może być ciekawa" oraz SKS. Wśród zajęć i kół dominowały:

- zajęcia dydaktyczno- wyrównawcze z edukacji polonistycznej i matematycznej,
- zajęcia wyrównawcze z języka angielskiego,
- zajęcia wyrównawcze z języka angielskiego,
- koła matematyczne,
- zajęcia związane z wyborem kierunku kształcenia i zawodu.

Po dokonaniu diagnozy i rozeznaniu potrzeb uczniów, w placówkach organizowane są zajęcia mające na celu zwiększenie szans edukacyjnych uczniów zdolnych i mających problemy to jest: zajęcia wyrównawcze, z przedmiotów: j. polski, matematyka, j. angielski, j. niemiecki, rewalidacyjne, logopedyczne, korekcyjne, terapeutyczne, rozwijające kompetencje emocjonalno- społeczne, w tym umiejętności komunikacyjne.

Ponadto placówki edukacyjne włączają się w lokalne, wojewódzkie i krajowe programy:

- zdrowotne: Owoce w szkole, Szklanka Mleka, Trzymaj Formę, Bieg po zdrowie,
- profilaktyczne, ekologiczne: Kubusiowi przyjaciele natury, Akademia Bezpiecznego Puchatka Czyste powietrze wokół nas, Nie pal przy mnie proszę,
- z zakresu bezpieczeństwa: Czuję i reaguję, Bezpieczny uczeń na drodze, Bezpieczne wakacje Znajdź właściwe rozwiązanie, Szkoła bez przemocy.

Nauczyciele kształtują wśród młodzieży postawy charytatywne i propagują ideę wolontariatu poprzez uczestnictwo w różnych akcjach charytatywnych np. Góra Grosz, czy Pola Nadziei, prowadzą szkolne koła Caritas, drużyny harcerskie.

Oprócz kadry przedmiotowej, szkoły w gminie zatrudniają pedagogów szkolnych, logopedów, terapeutów, doradców zawodowych. Wspomagają oni edukację dzieci, w tym z niepełnosprawnościami w gminie (w 2 instytucjach kształciło się w latach 2014-2019 - 19 dzieci z orzeczeniem).

Opieką specjalistów w SP w Miastkowie objęto 77 uczniów, co stanowi 20% wszystkich uczniów, zaś w SP w Rydzewie funkcjonowało wsparcie dla 55 uczniów (40% wszystkich dzieci).

W celu wsparcia specjalistycznego dla uczniów, nauczyciele podnoszą swoje kwalifikacje w ramach studiów podyplomowych i certyfikowanych szkoleń, warsztatów i szkoleń wewnętrznych i zewnętrznych (w tym z udziałem policji czy poradni psychologiczno-pedagogicznej). W latach szkolnych 2014-2019 nauczyciele gminni uczestniczyli w ponad 200 kursach, szkoleniach i warsztatach podnoszących ich kompetencje zawodowe.

Rodzice i opiekunowie dzieci uczęszczających do przedszkola i szkoły angażują się w wiele działań. W każdym podmiocie funkcjonowała w analizowanym okresie Rada Rodziców. Szkoły, Przedszkole i oddziały przedszkolne organizują warsztaty i szkolenia edukacyjne dla rodziców, w każdym roku szkolnym minimum cztery do dwudziestu wydarzeń.

W ramach realizacji Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania narkomanii prowadzona jest profilaktyka uzależnień oraz promocja zdrowego stylu życia.

Szkoły, w związku z dużą liczbą dzieci w świetlicach oraz dzieci dojeżdżających zapewniają ciepłe posiłki, i tak w roku szkolnym 2019/2020:

- w Szkole Podstawowej w Miastkowie żywieniem objętych było 272 dzieci (70% wszystkich uczniów),
- w Szkole Podstawowej w Rydzewie - 86 uczniów, co stanowi ok. 61% wszystkich dzieci w szkole, w tym co czwarte dziecko- 36 osób korzystało z posiłków refundowanych przez OPS w Miastkowie.

Posiłki dla dzieci zapewniono w ramach programu „,Posiłek w szkole i w domu”.

WNIOSKI I PROGNOZY ZMIAN OBSZARU EDUKACJI

- W latach 2014-2019 wystąpił znaczny wzrost o 13% uczniów w szkołach podstawowych na terenie gminy

- Liczba dzieci objętych edukacją przedszkolną wzrosła aż o 60%. Ważnym aspektem jest umożliwienie kontynuacji oraz rozwój usług przedszkolnych w gminie, a także rozpoznanie potrzeb i zadbanie o dzieci do 3 roku życia.
- Wzrasta liczba dzieci z orzeczeniami lub niepełnosprawnych. Ważne jest kontynuowanie doposażenia w nowe technologie, sprzęt specjalistyczny gabinetów specjalistów pracujących w placówkach. Zapewni to poszerzenie oferty wsparcia dla uczniów, w tym ze spectrum autyzmu, uczniów z niepełnosprawnościami, dzieci zdolnych.
- Z analizy problemów obszaru edukacji w gminie wynika, iż konieczne jest przygotowanie programów skierowanych na bezpieczeństwo fizyczne i psychiczne uczniów, w tym w Internecie, w celu minimalizacji zachowań przemocy i agresji. Szkoły potrzebują stałego wsparcia finansowego na zabezpieczenie potrzeb prawnych, terapeutycznych i psychologicznych dzieci i młodzieży, zapewniania kompleksowej opieki psychologiczno-pedagogicznej dla wszystkich uczniów, zakupienia rekomendowanych programów.
- Pedagodzy wskazują na konieczność kształtowania prawidłowych reakcji na uzależnienia i zachowania ryzykowne, eliminowanie u dzieci postawy bierności i przyzwolenia na obecność w swoim otoczeniu środków psychoaktywnych i osób je zażywających.
- Niezbędne jest utrzymanie zajęć pozalekcyjnych oraz rozwój bazy sportowej przy szkołach, gdyż gwarantuje to wyrównywanie szans rozwojowych oraz aktywny sposób spędzania czasu wolnego, alternatywny wobec cyfrowych wzorców.
- Kontynuacji przygotowania uczniów do podejmowania decyzji dotyczących wyboru kierunku kształcenia oraz zawodu, dzięki współpracy z doradcami zawodowymi w szkołach.

- KULTURA W GMINIE

Istotnym czynnikiem warunkującym aktywność w gminie jest dobrze funkcjonujący Gminny Ośrodek Kultury oraz Biblioteka Publiczna w Miastkowie

Gminny Ośrodek Kultury w Miastkowie jest samorządową instytucją kultury, której podstawowym zadaniem jest zaspokajanie potrzeb społeczeństwa gminy z uwzględnieniem działań w zakresie upowszechniania kultury narodowej i regionalnej, z udziałem szerokiego ogółu mieszkańców gminy i aktywnego ich uczestnictwa w życiu kulturalnym.

W latach 2014-2019 GOK zatrudniał 4 stałych pracowników oraz dodatkowo 3 instruktorów/trenerów, zgodnie z możliwościami i potrzebami społecznymi. Infrastrukturę kultury, oprócz budynku GOK, stanowił plac zabaw za GOK, Świetlica Wiejska w Miastkowie, Świetlica Wiejska w Chojnach-Naruszczkach.

W ramach statutowej działalności GOK jest głównym organizatorem gminnych imprez kulturalnych i sportowo-rekreacyjnych, wykonuje scenografie i dekoracje w czasie obchodów świąt narodowych, organizuje mecze, turnieje, konkursy i wystawy twórczości. GOK służy pomocą dzieciom i młodzieży w przygotowaniu wszelkich uroczystości. Współpracuje ze Stowarzyszeniami w Miastkowie, Rydzewie i w Chojnach-Naruszczkach, parafią w Miastkowie, szkołami w Miastkowie i Rydzewie.

Spośród kilkudziesięciu, corocznie organizowanych bądź współorganizowanych wydarzeń przez GOK na szczególną uwagę zasługują:

- organizowanie imprez, pokazów, wystaw, kursów, konkursów np.:
z okazji Dnia Dziecka — uroczysty apel, konkursy wyróżnienia.
z okazji Święta Odzyskania Niepodległości - odczyt; złożenie hołdu na grobie nieznanego żołnierza.
z okazji Świąt Bożego Narodzenia — choinka, wystawienie jasełek.
z okazji Świąt Wielkanocy - wystawę, konkurs na najpiękniejsze pisanki,
- odczyty na rocznicę powstań i rewolucji.
- konkursy, zawody związane z dniem strażaka, dniem harcerstwa itp.
- warsztaty komputerowe,
- akcja ferie zimowe w GOK,
- wycieczki informacyjne,
- spotkanie autorskie

GOK współpracuje z Urzędem Gminy przy promocji walorów turystycznych gminy.

Tabela 5: Aktywność Gminnego Ośrodka Kultury w wybranych latach

Kategorie danych	2014	2016	2019
Zajęcia/programy/koła/ warsztaty/szkolenia/ kursy	Zajęcia muzyczne, plastyczne, komputerowe	Zajęcia muzyczne plastyczne, komputerowe	Zajęcia muzyczne, plastyczne, komputerowe, ruchowe, teatralne

Grupy formalne i nieformalne dzieci i młodzieży dorosłych i starszych kluby seniora stowarzyszenia	Stowarzyszenie Kobiet Wiejskich w Miastkowie, Stowarzyszenie Krzewienia Kultury „JUDITA”, Stowarzyszenie Kobiet Wiejskich „RUSZCZKI”	Stowarzyszenie Kobiet Wiejskich w Miastkowie, Stowarzyszenie Krzewienia Kultury „JUDITA”, Stowarzyszenie Kobiet Wiejskich „RUSZCZKI”	Stowarzyszenie Kobiet Wiejskich w Miastkowie, Stowarzyszenie Krzewienia Kultury „JUDITA”, Stowarzyszenie Kobiet Wiejskich „RUSZCZKI”

Opracowanie: GOK w Miastkowie

Biblioteka Publiczna w Miastkowie zatrudniała w latach 2014-2019 czterech pracowników. Stara się być miejscem odwiedzanym przez czytelników młodszych i starszych.

Struktura organizacyjna Biblioteki Publicznej Gminy Miastkowo obejmuje: jednostkę macierzystą oraz Filię w Drogoszewie. Biblioteka działa w obrębie krajowej sieci bibliotecznej, nadzór merytoryczny nad działalnością Biblioteki sprawuje Książnica Podlaska w Białymstoku.

Do szczegółowego zakresu działalności Biblioteki należy:

1. Gromadzenie, opracowanie materiałów bibliotecznych, ze szczególnym uwzględnieniem materiałów dotyczących własnego regionu.
2. Udostępnianie zbiorów bibliotecznych na miejscu, wypożyczanie na zewnątrz oraz prowadzenie wypożyczeń między bibliotecznych.
3. Organizowanie czytelnictwa i udostępnianie materiałów bibliotecznych osobom niepełnosprawnym.
4. Prowadzenie działalności informacyjno-bibliograficznej.
5. Popularyzacja książki i czytelnictwa.
6. Współdziałanie z bibliotekami, instytucjami upowszechniania kultury, organizacjami, towarzystwami w rozwijaniu i zaspokajaniu potrzeb oświatowych i kulturalnych społeczeństwa.
7. Doskonalenie form i metod pracy bibliotecznej.

Biblioteka wypożycza czytelnikom książki o różnorodnej tematyce. Są wśród nich m.in. książki dla dzieci i młodzieży, literatura piękna dla dorosłych, popularnonaukowa, zbiory regionalne, lektury i opracowania szkolne, przewodniki turystyczne, bestsellery czytelnicze. Wszystkie pozycje książkowe wprowadzone są do komputerowej bazy danych, dostępnej dla czytelników.

W placówkach czytelnicy mają do dyspozycji stanowiska komputerowe z bezpłatnym dostępem do Internetu. W BPG Miastkowo użytkownicy mogą korzystać z własnych laptopów mają zapewniony dostęp do internetowej sieci bezprzewodowej.

W księgozbiorach podręcznych bibliotek znajdują się publikacje o charakterze naukowym, wydawnictwa encyklopedyczne, słowniki, informatory, materiały o regionie oraz czasopisma. Z materiałów tych użytkownicy korzystać mogą na miejscu. Biblioteka prenumeruje różnorodne czasopisma ogólnie jest ich 16 pozycji.

BPG Miastkowo organizują różnorodne imprezy, spotkania dla dzieci, młodzieży i dorosłych, których celem jest promocja i popularyzacja książki i czytelnictwa.

Stałe formy pracy Biblioteki w zakresie działalności kulturalno-edukacyjnej:

- spotkania literackie z autorami,
- wykłady i spotkania z ciekawymi ludźmi,
- lekcje biblioteczne i zajęcia tematyczne dla uczniów i przedszkolaków,
- wycieczki edukacyjne.

W kalendarzu imprez bibliotecznych na stałe wpisały się akcje i wydarzenia takie jak:

- Tydzień Bibliotek,
- Dzień Głośnego Czytania,
- Mikołajki w Bibliotece,
- Noc w Bibliotece,
- Święto kobiet,
- Światowy Dzień Książki i Praw Autorskich.

Biblioteka Publiczna Gminy Miastkowo to miejsce do bezpiecznego spędzania czasu wolnego, gdzie dzieci i młodzież mają do dyspozycji oprócz książek i czasopism: gry planszowe, xboks z grami ruchowymi, telewizor, trzy komputery, miejsce do odrabiania lekcji i czytania książek.

Biblioteka systematycznie uzupełnia księgozbiór, ze środków własnych oraz „Programu Rozwoju Czytelnictwa”, współpracuje ze szkołami, MBP w Łomży, Książnicą Podlaska, Biblioteką Narodowa, Instytutem Książki w Krakowie.

Stan księgozbioru na koniec 2019 r. wyniósł ogółem: 21 387, w tym:

17 926 woluminów w bibliotece w Miastkowie

oraz

3 461 Liczba woluminów Drogoszewie.

W Publicznej Bibliotece w 2019 r. zarejestrowanych było 324 użytkowników

Biblioteka jest przystosowana do obsługi osób niepełnosprawnych..

WNIOSKI I TENDENCJE ZMIAN W OBSZARZE KULTURY

- Poziom aktywności instytucji kultury na przestrzeni lat 2014-2019 jest wystarczający. GOK ze świetlicami i Biblioteka Publiczna z filią wykazują inicjatywy udziałów w konkursach, zewnętrznych aktywnościach.
- GOK i Biblioteka starają się odpowiadać na potrzeby wszystkich grup społecznych gminy- rozwijając swoją działalność stałą i dodatkową. Wśród potrzeb zgłaszają konieczność funduszy na zatrudnienie stałych pracowników np. instruktora kultury czy informatyka.
- Oferta kulturalna powinna być wzbogacana, żeby zainteresowała i dotarła do jak najszerszego grona odbiorców. Kluczowym zagadnieniem jest poprawienie dostępności do dóbr kultury żywej oraz integracja i aktywizacja społeczności. Dzięki świetlicom wiejskim i filii bibliotecznej w Drogoszewie możliwy jest lepszy dostęp do usług kultury dla osób starszych. Ważne jest utrzymanie tych zadań poza miejscowością gminną.
- Wskazana jest kontynuacja i uzupełnianie materialnych zasobów i infrastruktury GOK-u, świetlic, Biblioteki i filii w celu profesjonalnego działania i możliwości wzbogacania oferty kulturalnej.
- Biblioteka potrzebuje systematycznego zwiększanie środków finansowych na zakup nowości i funkcjonowania biblioteki w celu stałego dostępu czytelników do nowości wydawniczych.
- Zasadne wydaje się podejmowanie współpracy pomiędzy instytucjami kultury i środowiskiem pozarządowym poprzez organizowanie wspólnych wydarzeń lub platform współpracy. Warto wzmacniać kompetencje liderów lokalnych i ich organizacji, w zakresie tworzenia projektów, pozyskiwania finansów na ich realizację.

– KWESTIA ZDROWIA MIESZKAŃCÓW

Infrastrukturę opieki zdrowotnej stanowią 2 gabinety podstawowej opieki zdrowotnej:

1. ZPOZ w Łomży Ośrodek Zdrowia w Miastkowie
2. NZOZ „MEDAZAR” w Miastkowie.

Przyjmują w nich: lekarz specjalista chorób wewnętrznych, 1 pielęgniarka POZ i 2 środowiskowe oraz 1 położna.

W gminie funkcjonuje 1 gabinet stomatologiczny NZOZ „NOVADENT” oraz Punkt apteczny

Instytucje medyczne prowadzą profilaktykę dzieci, młodzieży i osób dorosłych w podstawowej opiece zdrowotnej. Do najczęściej stosowanych form profilaktyki zdrowotnej należą:

- profilaktyka raka jelita grubego;
- profilaktyka raka piersi;
- profilaktyka raka szyjki macicy;
- profilaktyka w chorobach zakaźnych np. grypa, przeziębienie;
- opieka nad pacjentem w podeszłym wieku;
- profilaktyka cukrzycy;
- indywidualne rozmowy z pacjentem przeprowadzane przez personel podczas wizyt w ośrodku zdrowia, dotyczące zachowań prozdrowotnych;
- informacje prozdrowotne w postaci ulotek, czasopism, gazetek ściennych na terenie ośrodka;
- bilanse zdrowia dzieci i młodzieży;
- badania dyspanseryjne dzieci i dorosłych;
- szczepienia profilaktyczne dzieci i dorosłych,
- organizowane okresowo we współpracy z podmiotami zewnętrznymi badania przesiewowe w kierunku osteoporozy, mammograficzne.

Wg danych z terenu gminy w ostatnich latach narastającym problemem są nowotwory i potrzeba opieki nad pacjentem w stanie terminalnym.

W związku z wadami rozwojowymi u dzieci, potrzeba realizacji zajęć korekcyjnych.

Niezbędna jest współpraca w gminie nad profilaktyką chorób cywilizacyjnych, związanych z nieaktywnym stylem życia dzieci i dorosłych. Zachodzi potrzeba zajęć ruchowych dla osób w różnym wieku.

Natomiast w związku z chorobami zakaźnymi potrzeba edukowania rodziców o szczepieniach ochronnych.

Instytucje w gminie powinny się skupić na umożliwieniu mieszkańcom profilaktyki zdrowotnej, tworzeniu infrastruktury do aktywnego spędzania czasu, terenów zielonych i promocji zachowań aktywnego wypoczynku.

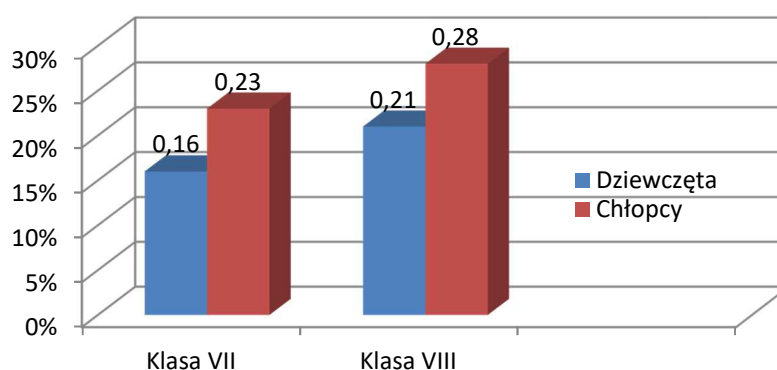
Wśród trudności obszaru zdrowia pojawiają się niezaspokojone potrzeby dla mieszkańców w zakresie dostępności do usług lekarzy specjalistów (długie terminy oczekiwania), brak gabinetów lekarskich i stomatologicznych w szkołach w gminie, uzależnienie młodzieży i dorosłych od alkoholu, Internetu.

Nadmierne, szkodliwe używanie Internetu, uzależnienie od alkoholu i narkotyków powodują szkody we wszystkich sferach życia człowieka, mając istotny wpływ zarówno na poczucie

bezpieczeństwa społecznego, jak również na ogólny stan zdrowia, zdolność do konkurencji na coraz bardziej wymagającym rynku pracy oraz relacje rodzinne i międzyludzkie.

Wyniki ogólnoeuropejskiego badania (ESPAD 2018) prowadzonego na 15-latkach w szkołach, pokazują, że: do picia napojów alkoholowych przyznaje się ponad 87,3% uczniów. Jako wskaźnik częstej konsumpcji traktowane jest picie alkoholu w ciągu ostatniego miesiąca poprzedzającego badanie. Z danych ESPAD wynika, że 62,3% chłopców i 53,1% dziewcząt piła w tym czasie alkohol. Choć raz w ciągu 30 dni przed badaniem upiło się 21,4% 15-latków. Natomiast w ciągu całego życia ani razu nie upiło się 51,4% 15-latków.

Wykres 3. Deklaracje młodzieży nt. obecności w ich otoczeniu osób sięgających po narkotyki i alkohol

Dane: Raport z Badań na temat :Intencji, zachowań, postaw i przekonań normatywnych młodzieży w kontakcie z alkoholem i narkotykami z roku 2018

Raport „Problematiczne używanie internetu przez młodzież” z 2018 roku wskazuje, że wśród polskich nastolatków w wieku 12–17 lat problematyczne używanie internetu (PUI) występuje u 11,9% ogółu młodzieży. Problematiczni użytkownicy internetu to częściej dziewczęta niż chłopcy oraz starsze nastolatki (w wieku 15–17 lat), niż młodsze (w wieku 12–14 lat). Ponad połowa (52,8%) nastolatków deklaruje, że w ich rodzinach obowiązują zasady dotyczące korzystania z internetu. Najpopularniejsza z nich to zakaz korzystania w czasie posiłków. Ponad połowa (54,4%) młodych ludzi miała kontakt z niebezpiecznymi treściami w internecie. Niemal co trzeci badany widział w sieci sceny okrucieństwa i przemocy, a co czwarty – treści dotyczące sposobów samookaleczania się, materiały pornograficzne oraz zachęcające do obrażania innych lub dyskryminujące.

Czynniki ryzyka PUI to: odczuwanie silnego stresu szkolnego, doświadczanie przemocy rówieśniczej, w szczególności wielu jej form, negatywny stosunek do szkoły oraz wiek.

Do czynników ochronnych należą: wsparcie ze strony rodziny, rówieśników i nauczycieli, prowadzenie przez rodziców rozmów z dzieckiem na temat bezpieczeństwa w internecie, zainteresowanie rodzica aktywnością dziecka online oraz regularne poświęcanie przez dziecko czasu na hobby niezwiązane z internetem.

Praca z młodzieżą winna uwzględniać strategie profilaktyczne: przekonań normatywnych, osobistych postanowień, wartości, wiedzy o konsekwencjach, z rozszerzeniem o strategie odpierania presji, alternatyw, umiejętność szukania pomocy, radzenia sobie ze stresem. Oddziaływania prewencyjne mają wyposażać młodzież w umiejętność radzenia sobie w trudnych życiowo sytuacjach, zagrażających życiu, zdrowiu.

Na terenie gminy funkcjonuje Gminna Komisja Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, w skład której wchodzi 5 osób. Jednym z głównych zadań GKPiRPA jest realizacja nałożonego przez ustawę o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii. Program ten finansowany jest z budżetu gminy, ze środków pochodzących z wpłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych.

Rokrocznie organizowane są cykle szkoleń i warsztatów z profilaktyki zachowań ryzykownych i uzależnień od substancji psychoaktywnych, w tym od alkoholu, narkotyków, nikotyny i dopalaczy.

Gminny Program Profilaktyki ma na celu tworzenie spójnego systemu działań profilaktycznych i naprawczych zmierzających do zapobiegania powstawaniu nowych problemów alkoholowych, zmniejszeniu tych, które aktualnie występują oraz tworzenie warunków sprzyjających powstrzymaniu się od spożywania alkoholu.

Program jest nastawiony na skoordynowane, spójne działania instytucji oraz organizacji pozarządowych i stowarzyszeń, a także społeczności lokalnej, w tym:

- współudział w finansowaniu działań terapeutycznych realizowanych przez Wojewódzki Ośrodek Profilaktyki i Uzależnień w Łomży,
- nieodpłatne udostępnianie pomieszczeń w Gminnym Ośrodku Kultury na realizację zadań profilaktycznych,
- finansowanie prowadzenia programów terapeutycznych dla dzieci i młodzieży oraz innych członków rodzin w placówkach oświatowych,

- finansowanie szkoleń z zakresu profilaktyki uzależnień i udzielania pomocy osobom dotkniętym przemocą podejmowanych w szczególności przez nauczycieli, pracowników służby zdrowia, członków gminnej komisji, policję,
- propagowanie zdrowego sposobu spędzania czasu wolnego poprzez zwiększenie ilości zajęć pozalekcyjnych,
- promocja imprez bezalkoholowych dla społeczności lokalnej,
- współfinansowanie i finansowanie wycieczek, obozów i kolonii z programami profilaktycznymi wspieranie działalności edukacyjnej prowadzonej poprzez zakup i rozprowadzanie czasopism, broszur, ulotek itp.
- współfinansowanie kosztów leczenia mieszkańców gminy w Wojewódzkim Ośrodku Profilaktyki i Terapii Uzależnień w Łomży lub w innych placówkach leczenia odwykowego,
- współfinansowanie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych i narkomanii
- utrzymanie na terenie gminy zasad usytuowania punktów sprzedaży napojów alkoholowych kontroli punktów sprzedaży alkoholu.

Poprzez współpracę Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Wojewódzkiego Ośrodka Terapii Uzależnień w Łomży został usprawniony proces leczenia osób uzależnionych i ich rodzin.

W celu realizacji usług na rzecz osób i rodzin z problemem uzależnienia samorząd gminy współpracował z Ośrodkiem Pomocy Społecznej, Prokuraturą, Sądem Rejonowym Wydziałem Rodzinny i Nieletnich, kuratorami sądowymi, parafią, posterunkiem Policji w Śniadowie, Komendą Policji w Łomży oraz organizacjami prowadzącymi działalność pożytku publicznego.

Tabela 6. Dane dotyczące postępowań prowadzonych przez GKRPA

Liczba:	2014	2016	2019
nowych wniosków, które wpłynęły do GKRPA	11	14	16

przeprowadzonych rozmów motywujących do poddania się leczeniu odwykowemu	11	14	16
liczba osób korzystających z pomocy terapeutycznej	3	5	4
realizowanych programów, wydarzeń, kampanii profilaktycznych, kolonii terapeutycznych dla dzieci i młodzieży - jakie?	Realizowano programy,, Szkoła bez przemocy”, „Trzymaj formę” Spektakle profilaktyczne „Samotni w tłumie” „Rozmowy o życiu”, „Profilaktyka, a nie prelekcja” „Dzień rodziny”, Ogólnopolska kampania „Postaw na rodzinę”, „Bliżej siebie, dalej od narkotyków”,	Realizowano programy:,, AFS-szkoła wolna od uzależnień”, „Trzymaj formę” „Komputerowy ćpun”, „Stop narkotekom”, „Bezpiecznie chce się żyć” „Jak panować nad własnymi emocjami” „W pułapce złudzeń”, „Zawalcz o siebie, stop uzależnieniom”,	Realizowano programy:,, Trzymaj formę”, „Nie pal przy mnie proszę”, „Znajdź właściwe rozwiązanie” „Szkoła bez przemocy”, „W sieci uzależnień”, „Bezpieczna szkoła, bezpieczny uczeń” Konkury: „Papierosy to twój wróg”, „Jedz kolorowo,

	Wypoczynek letni z programem profilaktycznym. Warsztaty profilaktyczne dla Uczniów klas III Publicznego Gimnazjum	„Młodzież w świetle wirtualnych zagrożeń” .Spektakle profilaktyczne: „Władca władzy”, „Wolności oddać nie umiem”, „Wyrwani z niewoli”. Obóz sportowy z elementami profilaktyki, Kolonie letnie z programem profilaktycznym. Rydzewski Przełaj- bieg dla trzeźwości”. Dla uczniów organizowano zajęcia sportowe. Warsztaty profilaktyczne dla Uczniów klas III Publicznego Gimnazjum.	żyj zdrowo”. Rydzewski Przełaj bieg dla trzeźwości”, Kolonie dla dzieci i młodzieży z programem profilaktycznym, -obóz sportowy z elementami profilaktyki, warsztaty dla rodziców: „Szkodliwy wpływ palenia papierosów na organizm człowieka” „Zasady bezpiecznego korzystania z internetu” „Rozpoznawanie zagrożeń i zapobieganie niebezpiecznym zachowaniom dzieci i młodzieży”.

			Warsztaty profilaktyczne dla Uczniów klas III PG
Prowadzone punkty pomocy /poradnictwa specjalistycznego w gminie/powiecie, z których mogą korzystać mieszkańcy gminy.	Punkt konsultacyjny w Miastkowie, Biuro Porad Obywatelskich w Łomży WOPiTU w Łomży	Biuro Porad Obywatelskich w Łomży WOPiTU w Łomży	Biuro Porad Obywatelskich w Łomży WOPiTU w Łomży

Dane: Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Miastkowie

WNIOSKI I PROGNOZY ZMIAN OBSZARU ZDROWIA

- Dostępność do podstawowej opieki medycznej na terenie gminy Miastkowo nie jest wystarczająca. Zwiększenia wymaga zatrudnienie kadry medycznej świadczącej pomoc domową pacjentom leżącym.
- Wzmocnienia dla mieszkańców wymaga dostępność do pomocy specjalistycznej. W latach 2014-2019 zgłaszano trudności z dostaniem się do lekarzy specjalistów (długie terminy oczekiwania).
- Odsetek populacji gminy przekraczającej wiek 60 lat determinuje wzrost problemów dotyczących chorób i potrzeb wieku podeszłego. Stąd też należy zaplanować oddziaływania skierowane do grupy osób starszych, w tym samotnych, zadbać o miejsca do aktywnego wypoczynku seniorów. Potrzeba większej dostępności do usług rehabilitacji dla osób przewlekle chorych w formie mobilnej lub ośrodka rehabilitacji na terenie gminy. Wpływa na tę potrzebę również zwiększająca się liczba dzieci z niepełnosprawnościami w gminie.
- Do najważniejszych problemów zdrowotnych mieszkańców gminy należą:
  - choroby nowotworowe,
  - niezaspokojone potrzeby opieki nad pacjentem w stanie terminalnym,
  - wady rozwojowe u dzieci oraz choroby zakaźne,
  - choroby cywilizacyjne związane z nieaktywnym stylem życia dzieci i dorosłych.

- W celu minimalizacji chorób należy przewidzieć w obszarze zdrowia szereg działań edukacyjnych, aktywności sportowej i ruchowej mieszkańców gminy (boiska sportowe, grupy sportowe itp.).
- Ważne jest zaplanowanie systemowych i cyklicznych badań profilaktycznych dzieci, młodzieży i dorosłych pozwalających monitorować rozwój oraz wcześniej wykryć wady rozwojowe i choroby.
- Zapewnienia wymaga leczenie stomatologiczne w przedszkolach i szkołach.
- Konieczne jest prowadzenie i wzmocnienie działań związanych z terapią i rozwiązywaniem problemów uzależnień, jak również integracją społeczną osób nimi dotkniętych, w tym realizacja programów profilaktycznych rekomendowanych przez PARPA, KB ds. Narkomanii.
- GKRPA zgłasza trudną współpracę z osobami nadużywającymi alkoholu w zakresie dobrowolnego poddania się leczeniu odwykowemu, przerywanie bądź niepodejmowanie terapii odwykowej. Niezbędne są szkolenia dla uczestników GKPRa w zakresie dialogu motywującego lub inne szkolenia wzmacniające kompetencje.
- Podmioty w gminie wskazują również na potrzebę regularnej i bliskiej współpracy międzysektorowej w celu wzmocnienia oddziaływań w sektorze zdrowia.

- OBSZAR BEZPIECZEŃSTWA

Brak bezpieczeństwa wywołuje niepokój i poczucie zagrożenia. Na terenie każdej gminy są miejsca, które wymagają wzmożonej interwencji służb policyjnych. Najpoważniejsze zagrożenia wskazane dla bezpieczeństwa publicznego na terenie gminy (wg opracowanej przez dzielnicowego *Krajowej Mapy Zagrożeń Bezpieczeństwa*) *Gromadzenie się osób dorosłych i młodzieży we wszystkie dni tygodnia w godzinach 07:00-24:00 w Miastkowie, ul. Łomżyńska za budynkiem GOK, zwłaszcza przy rejonie sceny i obok niej. Wpływa to na komfort życia mieszkańców m.in. poprzez zaśmiecanie danego miejsca, które również przeznaczone jest pod kątem odpoczynku dla rodzin z dziećmi ze względu na znajdujący się obok plac zabaw dla dzieci. Gromadzenie się osób oraz głośne i wulgarne zachowania, mogą to ograniczać, dlatego też lokalne społeczeństwo oczekuje ograniczenia występującego zagrożenia.*

Gminę Miastkowo w latach 2014-2019 obsługiwał Posterunek Policji w Śniadowie w ramach struktury Komendy Powiatowej Policji w Łomży. Teren gminy obsługuje 1 dzielnicowy i kierownik posterunku, wypełniających następujące zadania:

- organizowanie służby patrolowej w rejonach i miejscach zagrożonych, rejonach służbowych dzielnicowych;

- prowadzenie rozpoznania osobowego, terenowego i posesyjnego;
- organizowanie przedsięwzięć i współdziałania z instytucjami, organizacjami i innymi podmiotami poza policyjnymi na rzecz zapobiegania zjawiskom patologicznym, w tym z GKRPA w Miastkowie i sołtysami wsi;
- stanowcze reagowanie na popełniane wykroczenia, przeprowadzenie rozmów z osobami gromadzącymi się w obrębie wskazanego miejsca oraz okolicznymi mieszkańcami. Spotkania z członkami Gminnej komisji ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych dotyczące współpracy przy ujawnianiu i zwalczaniu przypadków łamania zakazu spożywania alkoholu w miejscu niedozwolonym, spotkanie z właścicielem sklepu dotyczące współpracy przy ujawnianiu i zwalczaniu przypadków łamania zakazu spożywania alkoholu w miejscach niedozwolonych,
- rozpoznawanie zagrożeń przestępczością,
- współdziałanie z Wydziałem Prewencji, Kryminalnym, Ruchu Drogowego oraz pozostałymi komórkami Komendy Powiatowej Policji w Łomży.

Tabela 7: Przestępstwa w gminie Miastkowo w latach 2016-2019

Kategoria przestępstwa	2016	2019
Kradzież/Przywłaszczenie	3	7
Kradzież z włamaniem	2	3
Kradzież z włamaniem samochodu	x	x
Uszkodzenie mienia	1	x
Rozbój	x	x
Bójka/Pobicie	x	x
Uszkodzenie ciała	x	x
Znęcanie się	2	4
Nietrzeźwi kierujący	11	12
Przestępstwa narkotykowe	1	3
Oszustwa	x	2

Inne	13	8
Łącznie	33	40

Dane: Posterunek Policji w Śniadowie

Przestępstwa i wykroczenia na terenie gminy wykazują tendencję wzrostową, dotyczy to przede wszystkim kradzieży i niszczenia mienia, nietrzeźwych kierowców, przestępstw narkotykowych.

Wśród wykroczeń w roku 2019 dominowały:

- wykroczenia w ruchu drogowym- 20 stwierdzonych
- wykroczenia przeciwko mieniu- 31.

Tabela 8: Wykroczenia w gminie Miastkowo w latach 2016-2019

Kategoria wykroczenia	2016	2019
Wykroczenia przeciwko mieniu	13	31
Wykroczenia przeciwko osobie	x	3
Wykroczenia przeciwko bezpieczeństwu osób	x	x
Wykroczenia przeciwko porządkowi i spokojowi publicznemu	x	x
Wykroczenia w ruchu drogowym	8	20
Łącznie	21	54

Działania policji koncentrują się również na zapobieganiu przestępczości. Pożądane policyjne treści przekazywane są poszczególnym adresatom w ramach realizowanych programów prewencyjnych. Programy edukacyjne kierowane przede wszystkim były do młodzieży szkolnej oraz grona pedagogicznego, a także rodziców.

Posterunek Policji podejmował działania zmierzające do propagowania sposobów ograniczania i zapobiegania przestępczości oraz zjawiskom kryminogennym. Były to:

- „Bezpieczna Droga do Szkoły” – edukowanie młodzieży szkolnej na temat bezpiecznego poruszania się po drogach – program cykliczny,

- „Nie bądźmy obojętni” w zakresie minimalizowania zagrożeń okresu zimowego,
- „Bezpieczne ferie” – edukowanie młodzieży szkolnej na temat bezpiecznego spędzania ferii zimowych – program cykliczny,
- „Bezpieczne wakacje” – edukowanie młodzieży szkolnej na temat bezpiecznego spędzania wakacji – program cykliczny.

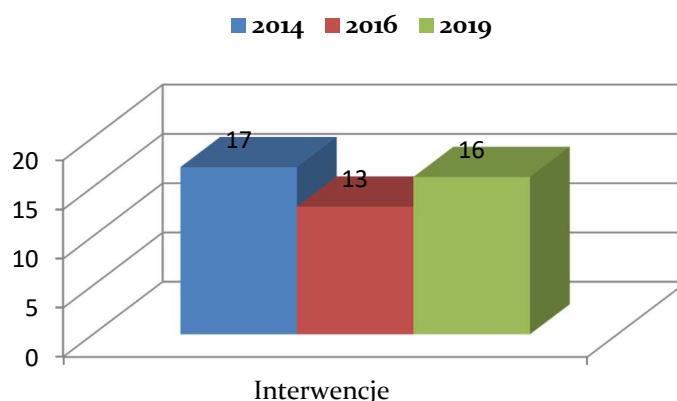
Katalog programów był modyfikowany z uwzględnieniem działań lokalnych (w zakresie ich liczby i założeń) na bazie monitoringu ich realizacji i zmieniających się potrzeb.

Policja prowadzi również szkolenia kadry pedagogicznej z zakresu uzależnień, bezpiecznego korzystania z sieci, procedur postępowania z osobami nieletnimi popełniającymi czyny karalne.

Jedną z form zagrożenia bezpieczeństwa człowieka i rodziny jest przemoc. Przemoc jest zjawiskiem wieloaspektowym. Przemoc w rodzinie to: „jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste osób, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą”. W celu realizacji zadań profilaktycznych i pomocy osobom doświadczającym przemocy został przyjęty uchwałą Rady Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2018-2025.

Dzięki programowi zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie na terenie Gminy Miastkowo realizowane są na wszystkich poziomach. W ramach prac Zespołu Interdyscyplinarnego i grup roboczych zdiagnozowano sytuację rodzin, w których dochodziło do zachowań przemocowych poprzez wszczęcie procedury „Niebieska Karta”. NK- Niebieskie Karty to procedura interwencji wobec przemocy w rodzinie, która składa się z odpowiedniej dokumentacji i sposobu postępowania w przypadku stwierdzenia bądź podejrzenia występowania przemocy. Głównym celem Niebieskich Kart jest rozpoznawanie przemocy i usprawnienie pomocy oferowanej przez przedstawicieli różnych służb w środowisku lokalnym, ale też tworzenie warunków do systemowego, interdyscyplinarnego modelu pracy z rodziną.

Wykres 4: Interwencje w rodzinach w związku z problemem uzależnienia i przemocy

Dane: Posterunek Policji w Śniadowie

Istniejąca na terenie gminy infrastruktura w zakresie przeciwdziałania przemocy stanowi dobrą bazę dla podejmowania intencjonalnych oddziaływań i wsparcia. Do głównych zasobów ludzkich należą specjaliści zatrudnieni w instytucjach oraz jednostkach zajmujących się problematyką przemocy.

W skład Lokalnego Zespołu Interdyscyplinarnego wchodzi przedstawiciele:

- Ośrodka Pomocy Społecznej,
- Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Policji,
- Oświaty,
- Ochrony Zdrowia,
- Kurateli Sądowej,
- Organizacji pozarządowej.

Obsługę organizacyjno-techniczną Zespołu Interdyscyplinarnego zapewnia Ośrodek Pomocy Społecznej w Miastkowie.

Do zadań LZI należy między innymi:

- diagnozowanie problemu przemocy w rodzinie,
- podejmowanie działań w środowisku zagrożonym przemocą w rodzinie mających na celu przeciwdziałanie temu zjawisku,
- inicjowanie interwencji w środowisku dotkniętym przemocą w rodzinie,
- inicjowanie działań w stosunku do osób stosujących przemoc w rodzinie,
- rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udzielenia pomocy

w środowisku lokalnym.

Tabela 9: Formy pomocy udzielonej ofiarom przemocy domowej

Rodzaj pomocy	2014	2016	2019
Liczba NK, które wpłynęły do Zespołu Interdyscyplinarnego	17	13	16
Liczba posiedzeń ZI	5	5	5
Liczba grup roboczych	17	13	16
Liczba osób skierowanych do programów korekcyjno-terapeutycznych	4	3	5

Dane : OPS w Miastkowie, Sprawozdania Zespół Interdyscyplinarny

Można zauważyć, że w gminie, na przestrzeni lat utrzymuje się liczba prowadzonych Niebieskich Kart, było ich 17 w 2014 roku, zaś 16 w roku 2019. Na liczby wpływa edukacja społeczna, dostępność pomocy i specjalistów, w tym Zespołu Interdyscyplinarnego.

Dodatkowo w ramach współpracy z PCPR w Łomży mieszkańcy gminy- sprawcy przemocy, mogą skorzystać z prowadzonego programu korekcyjno- edukacyjnego. Do udziału w programie sprawcy przemocy mogą zgłosić się dobrowolnie, zostać skierowani przez policję lub postanowieniem Sądu.

Nad bezpieczeństwem mieszkańców gminy czuwa również 7 jednostek OSP które przeciwdziałają zagrożeniom wynikającym z nieszczęśliwych zdarzeń losowych. Są to:

- Ochotnicza Straż Pożarna w Czartorii
- Ochotnicza Straż Pożarna w Chojnach Naruszczkach
- Ochotnicza Straż Pożarna w Drogoszewie
- Ochotnicza Straż Pożarna w Łubach - Kurkach
- Ochotnicza Straż Pożarna w Miastkowie
- Ochotnicza Straż Pożarna w Tarnowie
- Ochotnicza Straż Pożarna w Zaruziu

Ze względu na strukturę społeczno-gospodarczą największe zagrożenie pożarowe stanowią takie działy gospodarki jak rolnictwo i leśnictwo.

Tabela 10: Zasoby i statystyka zdarzeń pożarniczych w OSP Miastkowo

	2014	2016	2019
Zasoby ludzkie i infrastruktura	36 członków Strażnica ul. Łomżyńska 25/2	33 członków Strażnica ul. Łomżyńska 25/2	32 członków Strażnica ul. Łomżyńska 25/2
Programy, wydarzenia, kampanie, imprezy edukacyjne, profilaktyczne w latach	Maj – pokazy dla dzieci z przedszkola w Miastkowie sprzętu strażackiego w strażnicy OSP Miastkowo	Maj – pokazy dla dzieci z przedszkola w Miastkowie sprzętu strażackiego w strażnicy OSP Miastkowo	Maj – pokazy dla dzieci z przedszkola w Miastkowie sprzętu strażackiego w strażnicy OSP Miastkowo; Maj -Powiatowy Dzień strażaka czerwiec - festyn „Miastkowskie klimaty” -pokaz ratownictwa technicznego, pokaz udzielania pomocy w przypadku pożaru, lipiec - gminne zawody sportowo pożarnicze
ZDARZENIA – liczba i rodzaj akcji			
	2014	2016	2019
Požary miejscowe	11	12	6
Zagrożenia	17	44	32
Alarmy fałszywe	1	x	1
Wypadki	9	x	5
Powodzie	x	x	x
Wichury	4	x	2
Razem zdarzenia	44	66	45

Dane: OSP Miastkowo

Jeszcze do niedawna straż pożarna realizowała przede wszystkim zadania związane z pożarami, takie jak ewakuacja, gaszenie i likwidacja skutków. Obecnie podejmuje akcje ratownicze o charakterze chemiczno-ekologicznym, technicznym i profilaktycznym. W latach 2014-2019 OSP przeprowadziła:

- cykl spotkań z dziećmi i młodzieżą szkolną nt. BEZPIECZNE FERIE, WAKACJE,
- cykl spotkań z lokalną społecznością w ramach akcji CZAD I OGIEŃ , OBUDŹ CZUJNOŚĆ,
- akcje edukacyjne i prewencyjne przygotowano i rozpropagowano materiały edukacyjne dot. czadu, broszury informacyjne Czujka na straży twojego bezpieczeństwa, Zimowe dogrzewanie mieszkań, Nie bądźmy obojętni, ulotki dot. zachowania się nad wodą.

WNIOSKI I PROGNOZY ZMIAN OBSZARU BEZPIECZEŃSTWA

- W gminie Miastkowo na przestrzeni lat 2016-2019 występują niekorzystne trendy w materii dynamiki przestępczości (wzrost: kradzieże, nietrzeźwi kierowcy i przestępstwa narkotykowe), utrzymuje się natomiast liczba zdarzeń pożarniczych.
- Należy kontynuować monitoring miejsc niebezpiecznych w celu minimalizacji zagrożeń, czyli wzmożone kontrole, spotkania z sołtysami i mieszkańcami oraz współpracę z pracownikami Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.
- W celu zwiększenia bezpieczeństwa i porządku publicznego warto przedsięwziąć:
  - zwiększenia ilości patroli policji na terenie gminy,
  - działania ukierunkowane na poprawę bezpieczeństwa w ruchu drogowym,
  - zakup radiowozu dostosowanego na dojazd na niedostępne tereny.
- Niestety nadal poprawy wymaga stan bezpieczeństwa na drogach, a zachowania ryzykowane kierowców są wskazywane jako dominujące wykroczenia i przestępstwa w latach 2016-2019.
- Należy utrzymać sprawność funkcjonowania straży pożarnej. Konieczna jest kontynuacja wsparcia OSP w utrzymaniu i wyposażeniu w odpowiedni sprzęt oraz przeprowadzanie szkoleń dla strażaków, a także zakup lekkiego samochodu strażackiego.
- Niezbędne jest podniesienie świadomości społecznej w zakresie zagrożeń związanych z wypalaniem traw i pozostałości roślinnych oraz zimowego docieplania mieszkań (zalet stosowania czujek dymu i czadu).
- Należy utrzymać i rozszerzyć formy wsparcia rodzinie, dobre funkcjonowanie zespołu interdyscyplinarnego, kontynuować programy edukacyjne skierowane do dzieci i młodzieży.

– POMOC SPOŁECZNA

System pomocy społecznej ma za zadanie wspieranie osób i rodzin, które z przyczyn obiektywnych nie są w stanie zaspokoić swoich elementarnych potrzeb życiowych.

Zgodnie z obowiązującymi przepisami ustawy o pomocy społecznej podstawowe zadania w zakresie problemów i potrzeb społecznych na terenie gminy realizuje Ośrodek Pomocy Społecznej w Miastkowie. Na dzień 31.12.2019 r. w OPS zatrudnionych było 8 osób. W związku z realizacją Programu Rodzina 500+ (Ustawa o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci) w 2016 r. zatrudniono 1 dodatkową osobę, pozostałe osoby to 2 pracowników socjalnych, 1 specjalista pracy socjalnej, 1 osoba realizująca zadania ze świadczeń rodzinnych, księgowa na ¼ etatu zatrudnione są na czas nieokreślony.

W celu efektywności działań pomocowych Ośrodek Pomocy Społecznej współpracuje na co dzień z: Podlaskim Urzędem Wojewódzkim w Białymstoku, Starostwem Powiatowym w Łomży, Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Łomży, Powiatowym Urzędem Pracy w Łomży, Zakładem Ubezpieczeń Społecznych w Białymstoku, Kasą Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego w Białymstoku, Urzędem Gminy w Miastkowie, Radą Gminy w Miastkowie, sołtysami gminy, Gminną Komisją Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Zespołem Interdyscyplinarnym, Kuratorium Oświaty w Białymstoku, Stowarzyszeniem- Towarzystwo Przyjaciół Dzieci w Łomży, Domem Pogrzebowym w Miastkowie Zakładem Pielęgnacyjno – Opiekuńczym Dworaki Staśki, Hospicjum w Łomży, Polskim Komitetem Pomocy Społecznej w Łomży, Powiatowym Zespołem ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Łomży, Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Łomży, Centrum Pieczy Zastępczej w Łomży, sądami, kuratorami, komornikami sądowymi, prokuraturą, policją, służbą zdrowia.

Od lat prowadzona jest współpraca ze szkołami z terenu gminy, których uczniowie objęci są programem dożywiania „Posiłek w szkole i w domu” oraz innymi instytucjami i organizacjami pozarządowymi oraz Caritas Diecezji Łomżyńskiej - realizacja Programu Pomoc żywnościowa na lata 2014- 2020 (PEAD) dla mieszkańców Gminy Miastkowo.

Wszystkie wymienione osoby i instytucje działają w obszarze szeroko ujętej pomocy społecznej i pracy socjalnej na rzecz osób i rodzin potrzebujących wsparcia.

W zależności od złożoności sytuacji rodziny, dzieci, osób starszych zakres współpracy międzyinstytucjonalnej się różni i jest podejmowany w celu zwiększenia efektywności pomocy i wsparcia oraz w celu usamodzielnienia.

Statutowym celem działania Ośrodka jest realizowanie zadań, które powinny umożliwić osobom i rodzinom przezwyciężenie trudnych sytuacji życiowych. Pomoc udzielana jest bezpośrednio dla rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej, dotkniętych bezrobociem lub inną z przyczyn powodujących trudną sytuację. Środki pochodzące na pomoc społeczną to głównie środki pochodzące z budżetu państwa oraz środki własne pochodzące z budżetu gminy.

W gminie Miastkowo, zgodnie z danymi, z pomocy społecznej najwięcej rodzin korzystało w 2014 roku tj. 333 rodziny – natomiast w 2019 r. liczba ta wyniosła 231 rodzin.

Pomoc społeczną udziela się osobom i rodzinom, w szczególności z powodów, które określa w art. 7 ustawy o pomocy społecznej. Dane te obrazuje poniższa tabela:

Tabela 11: Powody przyznawania pomocy w gminie Miastkowo w latach 2014-2019

Przyczyny udzielania pomocy	ROK 2014		ROK 2016		Rok 2019	
	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
Ubóstwo	116	355	98	294	78	244
Potrzeba ochrony macierzyństwa	28	177	32	193	30	179
W tym:						
Wielodzietność	27	172	32	193	29	175
Bezrobocie	91	254	69	198	64	196
Niepełnosprawność	53	112	49	93	40	89
Długotrwała lub ciężka choroba	15	54	15	45	15	38
Bezradność w sprawach opieki i prowadzenia gospodarstwa domowego - ogółem	11	72	9	55	4	22

W tym:						
Rodziny niepełne	3	6	4	12	1	2
Rodziny wielodzietne	9	72	6	49	2	18
Przemoc w rodzinie	0	0	0	0	0	0
Alkoholizm	0	0	0	0	0	0
Trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego	2	2	0	0	0	0
Zdarzenie losowe	0	0	1	4	0	0

Źródło : Dane OZPS, OPS w Miastkowie

Najczęstszym powodem ubiegania się o pomoc w gminie Miastkowo na przestrzeni lat jest:

ubóstwo – skorzystało z tego powodu w gminie w roku 2019 - 78 rodzin

bezrobocie – skorzystało aż 64 rodziny

niepełnosprawność – 40 rodzin

oraz potrzeba ochrony macierzyństwa- 30 rodzin.

Ponadto obowiązujący system pomocy społecznej oraz ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, która weszła w życie w dnia 01.01.2012 r. nałożyły na gminy obowiązek zabezpieczenia podstawowych potrzeb rodzin i dzieci oraz zadania specjalistyczne takie jak poradnictwo rodzinne, zapewnienie opieki i wychowania dzieci poza rodziną oraz finansowanie pieczy zastępczej. Pomoc świadczona rodzinom przez OPS w Miastkowie pozwala w większości przypadków na utrzymanie dzieci w środowiskach domowych, jedynie w skrajnie trudnych sytuacjach, kiedy ich życie jest zagrożone przekazane do interwencyjnego wsparcia w instytucjach pieczy zastępczej.

Tabela 12: Dzieci w pieczy zastępczej w gminie

	2014 rok	2016 rok	2019 rok
Liczby dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej w powiecie	85	82	71
Liczby rodzin zastępczych w powiecie, które objęły opieką dzieci <u>z terenu gminy</u>	3	3	2

Liczby dzieci zgłoszonych/przekazanych do adopcji z terenu gminy	0	0	0
Prowadzonych programów edukacyjnych, prewencyjnych, terapeutycznych i poradnictwa specjalistycznego dla rodzin	3	3	3

Dane: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Łomży

Wychodząc naprzeciw trudnościom od 2016 r. w OPS w Miastkowie został zatrudniony asystent rodziny, który w 2019 roku współpracował z 7 rodzinami, mającymi trudności w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i w prowadzeniu gospodarstwa domowego oraz monitorował funkcjonowanie rodzin po zakończeniu pracy z rodzinami.

Jednym z rodzajów pomocy świadczonej przez pracowników socjalnych jest praca socjalna. Jest to podstawowa działalność zawodowa, mająca na celu pomoc osobom i rodzinom we wzmacnianiu lub odzyskiwaniu zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie poprzez pełnienie odpowiednich ról społecznych oraz tworzenie warunków sprzyjających temu celowi. Odgrywa ważną rolę w aktywizacji świadczeniobiorców, udzielaniu pomocy i kształtowaniu odpowiednich postaw społecznych.

Rodziny korzystające z pomocy społecznej są najczęściej wieloprotblemowe (jednocześnie w rodzinie występuje np. ubóstwo, bezrobocie, niewydolność opiekuńczo-wychowawcza, niepełnosprawność) w związku z tym jest większe zapotrzebowanie na wzmożoną pracę socjalną oraz wspieranie rodziny.

Od dnia 1 kwietnia 2016 r. Ośrodek Pomocy Społecznej realizuje Program Rodzina 500+ (Ustawa o pomocy państwa w wychowaniu dzieci). W ramach tego Programu do tut. Ośrodka w roku 2019 wpłynęło 625 wniosków o ustalenie prawa do świadczenia wychowawczego, w tym drogą elektroniczną wpłynęło 132 wnioski, natomiast w ośrodku złożono 493 wnioski.

Ogółem w roku 2019 zostało wypłaconych świadczeń wychowawczych na 957 dzieci z 465 rodzin.

Gmina nie posiada własnej infrastruktury pomocowej w postaci domów pomocy społecznej, noclegowni, mieszkań chronionych. Brak tego typu placówek na terenie gminy powoduje, iż mieszkańcy wymagający tego typu wsparcia instytucjonalnego umieszczani są w domach pomocy

społecznej na terenie powiatu. Zgodnie z ustawą o pomocy społecznej gmina ponosi praktycznie pełne koszty pobytu swoich mieszkańców, gdyż świadczenia osób umieszczanych są zazwyczaj niskie

Ośrodek Pomocy Społecznej w ramach swojej działalności dokonuje diagnozy w zakresie zapotrzebowania na świadczenia pomocy społecznej dla mieszkańców gminy. Planując działania na kolejny rok Ośrodek uwzględnia w planach finansowych potrzeby w zakresie niezbędnych środków na swoje funkcjonowanie i zabezpieczenie możliwości świadczenia pomocy osobom i rodzinom najbardziej tego potrzebującym. Środki na powyższe muszą być zabezpieczone w planie finansowym gminy. Analiza danych pozwala stwierdzić, iż najczęściej udzielaną formą pomocy są świadczenia finansowe pomocy społecznej- zasiłki stałe i okresowe Drugą w kolejności były na przestrzeni lat świadczenia w formie dożywiania uczniów w szkole.

Z danych statystycznych dot. osób korzystających z pomocy społecznej wynika, **iż spada:**

- **liczba osób korzystających z niektórych rodzajów świadczeń pomocy społecznej** (świadczenia pieniężne, niepieniężne, praca socjalna, dożywianie dzieci w szkołach, przedszkolach oraz przyznawanie zasiłków na żywność dla dzieci do 7 roku życia).

Zwiększyła się:

- liczba osób korzystających z zasiłków stałych z powodu wieku lub niepełnosprawności,
- wzrosły wydatki na zasiłki stałe,
- koszty pobytu mieszkańców gminy w domach pomocy społecznej,
- pokrycie kosztów pobytu dzieci w rodzinach zastępczych.

Oprócz zadań wynikających z przepisów prawnych OPS w Miastkowie współpracuje z:

- **Powiatowym Urzędem Pracy w Łomży** w zakresie organizacji prac społecznie -użytecznych do których kierowane są osoby bez prawa do zasiłku dla bezrobotnych i korzystające z pomocy społecznej. Osoby te pracują w okresie od lutego do grudnia każdego roku, średnio 40 godzin miesięcznie. Wykonują głównie prace porządkowe na terenie Gminy Miastkowo. Prace społecznie - użyteczne mają na celu umożliwienie uzyskania przez te osoby minimalnych środków do życia , a przede wszystkim aktywizację zawodową.

- **Caritas Diecezji Łomżyńskiej** w zakresie dystrybucji żywności w ramach programu FEAD. Ośrodek udziela pomocy żywnościowej dla mieszkańców Gminy Miastkowo znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej, u których dochód na osobę w rodzinie nie przekroczył 200% kryterium dochodowego tj.

1402,00 zł. dla osoby samotnie gospodarującej i 1056,00 zł dla osoby w rodzinie, przy jednoczesnym wystąpieniu co najmniej jednej z przesłanek określonych w art. 7 ustawy o pomocy społecznej.

- **Towarzystwem Przyjaciół Dzieci w Łomży oraz Kuratorium Oświaty w Białymstoku** w zakresie organizacji wypoczynku letniego dla dzieci i młodzieży z terenu naszej gminy. Dzięki współpracy dzieci spędziły wolny czas w bardzo atrakcyjnych miejscach Polski.

WNIOSKI I PROGNOZA ZMIAN OBSZARU POMOCY SPOŁECZNEJ

- Zmniejszyła się liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej w gminie o 30%.
- Pomoc społeczna w gminie Miastkowo była podczas ostatnich lat, 2014-2019 adresowana w pierwszej kolejności do osób i rodzin z powodu ubóstwa, bezrobocia, niepełnosprawności oraz ochrony macierzyństwa. Największy wpływ na obniżenie się liczby osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej ma wprowadzenie od dnia 1 kwietnia 2016 roku Programu Rodzina 500+. Realizacja tego programu znacznie polepszyła sytuację materialną rodzin korzystających ze świadczeń pomocy społecznej.
- Rodziny korzystające z pomocy społecznej są najczęściej wieloproblemowe. W związku z tym, jest większe zapotrzebowanie na wzmoczoną pracę socjalną oraz wsparcie rodziny, dodatkowe specjalistyczne doradztwo - psychologów, asystentów rodzinnych.
- W najbliższych latach będą narastały problemy z osobami w podeszłym wieku, długotrwale chorymi i niepełnosprawnymi, polegające na zapewnieniu im usług podtrzymujących samodzielne funkcjonowanie społeczne, a także częściową lub całodobową opiekę. Szacuje się, że liczba osób potrzebujących wsparcia będzie wzrastać. Rozwój usług opiekuńczych świadczonych przez gminę wpisuje się w potrzeby wynikające z rosnącej liczby mieszkańców w podeszłym wieku i niepełnosprawnych. Stąd konieczność świadczenia tej formy pomocy wśród coraz szerszej grupy osób.
- Należy kontynuować współpracę gminy z innymi podmiotami w zakresie rozszerzenia dostępności do konsultacji i poradnictwa specjalistycznego dla rodzin biologicznych; współpracę OPS z organizatorami rodzinnej pieczy zastępczej na rzecz powrotu dziecka/ dzieci do rodziny naturalnej.

- ORGANIZACJE POZARZĄDOWE

Działające na terenie gminy Miastkowo formalne stowarzyszenia, fundacje oraz grupy nieformalne wspomagają rozwiązywanie lokalnych problemów społecznych. Organizacje współpracują na stałe z samorządem gminy w celu: poprawy jakości życia, poprzez pełniejsze zaspokajanie potrzeb mieszkańców oraz integracji podmiotów realizujących zadania publiczne.

Według danych KRS, na terenie gminy jest zarejestrowanych 13 organizacji, w tym 7 OSP, 5 stowarzyszeń oraz fundacja.

Tabela 13: Wykaz organizacji pozarządowych na terenie gminy

Lp.	Nazwa organizacji	Adres
1	Ochotnicza Straż Pożarna w Czartorii	Czartoria ul. Nadnarwiańska 44
2	Ochotnicza Straż Pożarna w Chojnach Naruszczykach	Chojny – Naruszczyki 19
3	Ochotnicza Straż Pożarna w Drogoszewie	Drogoszewo ul. Długa 27
4	Ochotnicza Straż Pożarna w Łubach - Kurkach	Łuby-Kurki 15
5	Ochotnicza Straż Pożarna w Miastkowie	Miastkowo ul. Łomżyńska 25/2
6	Ochotnicza Straż Pożarna w Tarnowie	Tarnowo ul. Główna 33
7	Ochotnicza Straż Pożarna w Zaruziu	Zaruzie 66
8	Stowarzyszenie Kobiet Wiejskich w Miastkowie	Miastkowo ul. Łomżyńska 25/1
9	Stowarzyszenie Krzewienia Kultury „JUDITA”	Miastkowo ul. Łomżyńska 25/1
10	Stowarzyszenie „RAZEM”	Rydzewo ul. Mazurska 22
11	Stowarzyszenie Kobiet Wiejskich „RUSZCZKI”	Chojny-Naruszczyki 19
12	Stowarzyszenie Kobiet w Drogoszewie	Drogoszewo
13	Fundacja Muzyczna Ostinato	Czartoria

Źródło: <https://ekrs.ms.gov.pl/web/wyszukiwarka-krs>, Dane własne Urzędu Gminy

Na terenie gminy Miastkowo działa również Lokalna Grupa Działania Stowarzyszenie "Sąsiedzi".

Zadania współpracy z zostają określone w ramach programów współpracy Gminy Miastkowo z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami, o których mowa w art. 3 ust. 3 ustawy z dn. 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie.

Celem głównym programu jest budowanie i umacnianie partnerstwa pomiędzy samorządem, a organizacjami pozarządowymi.

Cele szczegółowe:

- 1) umożliwienie organizacjom pozarządowym wystąpienia z ofertą realizacji zadań publicznych prowadzonych przez samorząd,
- 2) integracja organizacji lokalnych obejmujących zakresem działania sferę zadań publicznych,
- 3) racjonalne wykorzystanie publicznych środków finansowych.

Priorytetowe zadania publiczne w gminie dotyczą:

1. Przeciwdziałanie uzależnieniom i patologiom społecznym.
2. Działalności na rzecz dzieci i młodzieży, w tym wypoczynku dzieci i młodzieży.
3. Wspierania i upowszechniania kultury fizycznej.

Większość zadań zleczanych była w trybie konkursowym (np. dotycząca terapeutycznych kolonii dla dzieci i młodzieży), ale poza trybem konkursowym każde przedsięwzięcie skierowane na rozwiązywanie konkretnego problemu społecznego lub integrację mieszkańców mogło zostać współfinansowane przez tryb pozakonkursowy.

II. CZĘŚĆ PROGRAMOWA

Strategia pozwala zaplanować rozwój społeczny, przygotować działania zgodnie z wcześniej wypracowaną wizją.

Przygotowane wnioski, prognozy i potrzeby, zgłoszone przez instytucje podczas przekazywania danych do OPS poddano analizie podczas prac nad strategią. W ten sposób opracowano najważniejsze obszary strategiczne, a do nich cele i kierunki działania, które powinny stać się przedmiotem działań samorządu oraz całej społeczności gminy Miastkowo do 2032 roku.

Zostały one wyznaczone w 4 obszarach. Na lata 2021-2032 zaplanowano:

CEL I

WSPARCIE OSÓB I GRUP NAJSŁABSZYCH, DĄŻENIE DO GODNEGO ŻYCIA

CEL II

ROZWÓJ USŁUG ZDROWOTNYCH I PROFILAKTYKI ZDROWIA W GMINIE

CEL III

ZAPEWNIENIE BEZPIECZEŃSTWA ORAZ EDUKACYJNYCH, KULTUROWYCH POTRZEB
MIESZKAŃCÓW

CEL IV

ROZWIJANIE TOŻSAMOŚCI I INTEGRACJI SPOŁECZNOŚCI LOKALNEJ

Do definiowania celów i kierunków niezbędnych działań dla spójności obu strategii oraz podkreślenia istotności zapisów, wykorzystano opracowane cele i kierunki ze Strategii Rozwoju Gminy Miastkowo na lata 2017-2024 (ujęte w celu strategicznym Kapitał Społeczny).

1. WIZJA, CELE STRATEGICZNE I KIERUNKI NIEZBĘDNYCH DZIAŁAŃ

Wizja rozwoju jest określeniem takiego obrazu gminy, jaki chcieliby osiągnąć jej mieszkańcy do roku 2032. W trakcie prac nad strategią została zdefiniowana jako pozytywne wyobrażenie przyszłości.

Miastkowo to Gmina zintegrowanych mieszkańców,
mających poczucie dobrobytu i bezpieczeństwa,
otwartych na inwestycje społeczne i sprzyjające środowisku naturalnemu,
służące rozwojowi.

Celem Strategii jest podjęcie systemowych rozwiązań problemów społecznych, występujących w gminie i destabilizujących życie mieszkańców. Wytyczone cele zrealizowane zostaną przy wykorzystaniu istniejących instytucji, organizacji i innych podmiotów działających w sferze społecznej. Rozwój kapitału społecznego i lokalnego środowiska zagwarantuje pomoc i wsparcie osobom znajdującym się w trudnej sytuacji socjalno-bytowej oraz umożliwi ludziom życie w poczuciu poszanowania godności każdej osoby, eliminowanie dysfunkcji oraz równy dostęp do zasobów podstawowych usług.

CEL I WSPARCIE OSÓB I GRUP NAJSŁABSZYCH, DĄŻENIE DO GODNEGO ŻYCIA

Rozwiązywanie problemów społecznych i stymulowanie aktywności zawodowej sprzyjającej włączeniu społecznemu.

Podniesienie poziomu wykształcenia i kwalifikacji zawodowych społeczności.

Niezbędne kierunki działania (pogrubione kierunki spójne ze Strategią Rozwoju Gminy)

- 1. Tworzenie, udoskonalanie i realizacja programów pomocy rodzinie i pomocy społecznej przeciwdziałających wykluczeniu społecznemu i ubóstwu.**
2. Prowadzenie działań ekonomii społecznej dla osób długotrwale bezrobotnych, zagrożonych wieloma problemami.
3. Współpraca z Lokalną Grupą Działania Stowarzyszenia „Sąsiedzi” i instytucjami działającymi w obszarze rynku pracy, ekonomii społecznej; współpraca w realizacji projektów i przedsięwzięć.
- 4. Wdrażanie skutecznych metod aktywacji społecznej i zawodowej bezrobotnych.** Współpraca z Powiatowym Urzędem Pracy oraz organizacjami na terenie powiatu na rzecz zmniejszania zjawiska bezrobocia.
- 5. Realizacja przyjaznej polityki dla przedsiębiorców inwestujących w zawodowy rozwój zasobów ludzkich i system szkoleń.**
- 6. Wspieranie działań związanych z aktywizacją zawodową osób w wieku 25 – 34 lat oraz działań mających na celu zwiększenie adaptacji do nowych zawodów i mobilności mieszkańców.**
7. Rozpoznanie skali bezrobocia agrarnego i zaprojektowanie oddziaływań w tym obszarze w gminie.
- 8. Tworzenie nowych miejsc pracy, warunków sprzyjających rozwojowi rolnictwa.** Podnoszenie kwalifikacji mieszkańców, w szczególności w zakresie obsługi ruchu turystycznego, handlu i rzemiosła oraz zawodów nierolniczych, kształtowanie postaw rynkowych i innowacyjnych. Wykorzystanie kolejnego okresu finansowania z UE na rozwój turystyki, działań okołorolniczych, agroturystycznych.

9. Rozwój transportu i połączeń komunikacji publicznej, służących m.in. dojazdowi do pracy do innych miejscowości i miast.
10. Prowadzenie grup wsparcia, doradztwa prawnego, zawodowego, pomocy psychologicznej, asysty rodzinnej i innego niezbędnego poradnictwa specjalistycznego dla osób i rodzin
11. Zapewnienie aktywnego uczestnictwa osób ubogich w życiu społeczności lokalnej.
12. Współpraca gminy z innymi podmiotami w zakresie rozszerzenia dostępności do konsultacji i poradnictwa specjalistycznego dla rodzin biologicznych; współpraca OPS z organizatorami rodzinnej pieczy zastępczej na rzecz powrotu dziecka/ dzieci do rodziny naturalnej.
13. Organizacja spotkań integracyjnych osobom starszym, niepełnosprawnym i ich rodzinom.
14. Rozwój budownictwa socjalnego – remonty, modernizacja i wyposażenie.
15. Realizacja Gminnego Programu Wspierania Rodziny i Pieczy Zastępczej.

CEL II ROZWÓJ USŁUG ZDROWOTNYCH I PROFILAKTYKI ZDROWIA W GMINIE

Zwiększenie dostępu do usług medycznych wysokiej jakości.

Niezbędne kierunki działania (**pogrubione kierunki spójne ze Strategią Rozwoju Gminy**):

1. Poprawa dostępności, jakości, kompleksowości i ciągłości świadczeń zdrowotnych (**poprawa dostępu do poradni specjalistycznych**).
2. **Poprawa jakości i dostępu do usług pielęgniarских i stomatologicznych w szkołach.**
3. Diagnoza potrzeb zdrowotnych mieszkańców i opracowanie programu ich realizacji.
4. **Rozwój aktywnego wypoczynku seniorów, dzieci i młodzieży. Realizacja działań edukacyjnych, aktywności sportowej i ruchowej mieszkańców gminy.**
5. Rozwój miejsc do aktywnego wypoczynku.
6. **Upowszechnianie aktywnych, bezpiecznych form spędzania czasu wolnego przez dzieci, młodzież, rodziny. Rozszerzenie zakresu usług oferowanych młodzieży, osobom starszym i niepełnosprawnym w miejscu zamieszkania.**

7. Zwiększenie dostępności do usług rehabilitacji dla osób przewlekle chorych w formie mobilnej lub ośrodka rehabilitacji na terenie gminy.
8. Prowadzenie systemowych i cyklicznych badań profilaktycznych dzieci, młodzieży i dorosłych pozwalających monitorować rozwój oraz wcześniej wykryć wady rozwojowe i choroby.
9. Prowadzenie efektywnych programów profilaktycznych, terapii i rozwiązywaniem problemów uzależnień, integracji społecznej osób nimi dotkniętych, w tym realizacja programów profilaktycznych rekomendowanych przez PARPA, KB ds. Narkomanii.
10. Doskonalenie kadry uwzględniające nowoczesne techniki i potrzeby rozwojowe społeczności lokalnej. Szkolenia dla uczestników GKPRa w zakresie dialogu motywującego, inne szkolenia wzmacniające kompetencje.
11. Realizacja współpracy międzysektorowej - wzmocnienie oddziaływań w sektorze zdrowia.
12. Szkolenia dla dzieci/młodzieży na temat zasad bezpieczeństwa w sieci.
13. Rozwój usług podtrzymujących samodzielne funkcjonowanie społeczne, a także częściową lub całodobową opiekę osób starszych, niepełnosprawnych.
14. Realizacja Programów Profilaktyki i Rozwiązywania problemów Alkoholowych i Narkomanii.

CEL III

ZAPEWNIENIE BEZPIECZEŃSTWA

ORAZ EDUKACYJNYCH, KULTUROWYCH POTRZEB MIESZKAŃCÓW

Podniesienie jakości usług oraz poprawa dostępności opieki Żłobkowej i edukacji przedszkolnej

Rozwój i poszerzenie funkcji obiektów dydaktycznych, kulturalnych, oraz sportowo-rekreacyjnych, stworzenie profesjonalnej oferty.

Niezbędne kierunki działania (pogrubione kierunki spójne ze Strategią Rozwoju Gminy):

- 1. Wsparcie opieki nad dziećmi (poprawa dostępu do usług przedszkolnych i opieki nad małym dzieckiem) oraz nad osobami starszymi (formy instytucjonalne, rodzinne, pomoc sąsiedzka i inne).**
- 2. Wspieranie i promocja innowacyjnych form kształcenia (e-edukacja) oraz doposażenia gabinetów specjalistycznych w placówkach edukacji (dla uczniów w niepełnosprawnościach).**

3. **Utworzenie systemu opieki nad małym dzieckiem.**
4. **Utrzymanie i rozwój form wychowania przedszkolnego.** Podniesienie jakości oferty edukacji przedszkolnej oraz dostosowanie jej do zmieniających się potrzeb lokalnej społeczności (uzupełnienie o zajęcia korekcyjne, językowe, prozdrowotne, proekologiczne, sportowe i inne).
5. Rozwój doradztwa zawodowego.
6. **Modernizacja i rozbudowa infrastruktury bazy oświatowej, kulturalnej i środowiskowej oraz doposażenie w sprzęt komputerowy, audiowizualny i pomoce dydaktyczne.**
7. Kontynuacja i uzupełnianie materialnych zasobów i infrastruktury GOK-u, świetlic, Biblioteki i filii w celu profesjonalnego działania i możliwości wzbogacania oferty kulturalnej.
8. Rozwój bazy sportowej, w tym przy szkołach.
9. **Utrzymanie wysokiego poziomu usług** (zajęcia pozalekcyjne, sportowe, kursy, zajęcia taneczne, aktorskie i inne, zatrudnienie stałych pracowników np. instruktora kultury czy informatyka, systematyczne zwiększanie środków finansowych na zakup nowości wydawniczych).
10. **Wspieranie młodzieży i dorosłych w realizacji uzdolnień (system nagród i stypendiów).**
11. **Likwidacja barier architektonicznych dla osób niepełnosprawnych ruchowo.**
12. **Zwiększenie aktywności organizacji pozarządowych w pozyskiwaniu zewnętrznych źródeł finansowania przedsięwzięć edukacyjnych, kulturalnych i sportowych.**
13. Prowadzenie monitoringu miejsc niebezpiecznych w gminie oraz współpraca z podmiotami w obszarze bezpieczeństwa.
14. Wzmocnienie oddziaływań policji, w tym: zwiększenie ilości patroli policji na terenie gminy, zakup radiowozu dostosowanego na dojazd na niedostępne tereny.
15. Kontynuacja wsparcia OSP w utrzymaniu i wyposażeniu w odpowiedni sprzęt oraz przeprowadzanie szkoleń dla strażaków, zakup lekkiego samochodu strażackiego.
16. Podniesienie świadomości społecznej w zakresie zagrożeń związanych z wypalaniem traw i pozostałości roślinnych oraz zimowego docieplania mieszkań (zalet stosowania czujek dymu i czadu).
17. Utrzymanie i rozszerzenie form wsparcia rodzinie, funkcjonowania zespołu interdyscyplinarnego, kontynuacja programów edukacyjnych skierowanych do dzieci i młodzieży.
18. Realizacja Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy.

CEL IV ROZWIJANIE TOŻSAMOŚCI I INTEGRACJI SPOŁECZNOŚCI LOKALNEJ

Niezbędne kierunki działania (**pogrubione kierunki spójne ze Strategią Rozwoju Gminy**):

1. Stały monitoring i ocena zasobów ludzkich w gminie, systemu jakości usług.
2. Rozszerzenie zakresu usług oferowanych rodzinom, osobom starszym i niepełnosprawnym w miejscu zamieszkania.
3. Organizacja spotkań integracyjnych osobom starszym, niepełnosprawnym i ich rodzinom.
4. Współdziałanie samorządu i podmiotów gminnych w zakresie umożliwienia rozwoju e-administracji, e-edukacji, e-zdrowia, e-bezpieczeństwa.
5. Poprawa dostępności do dóbr kultury żywej oraz integracja i aktywizacja społeczności. Rozwój usług i form współpracy w ramach świetlic wiejskich, biblioteki i filii bibliotecznej w Drogoszewie.
6. **Organizowanie wydarzeń lub platform współpracy.**
7. **Wzmacnianie kompetencji liderów lokalnych i organizacji w zakresie tworzenia projektów, pozyskiwania finansów na ich realizację.**
8. **Integracja mieszkańców wokół działalności organizacji trzeciego sektora, biblioteki i świetlic.**
9. **Wspieranie inicjatyw oddolnych, organizacji wydarzeń kulturalnych, sportowych i rekreacyjnych,**
10. **Kontynuacja działań aktywizujących osoby starsze oraz kultywowanie tradycji i tożsamości lokalnej społeczności, o promocja postaw prospołecznych i obywatelskich.**
11. **Tworzenie „serc miejscowości”, placów zabaw, skwerów i innych jako miejsc spędzania wolnego czasu dzieci, młodzieży i dorosłych.**
12. **Rewitalizacja społeczna obszarów zdegradowanych.**
13. Realizacja Programu Współpracy z organizacjami pozarządowymi w gminie.

2.SPOSÓB REALIZACJI STRATEGII- HARMONOGRAM na lata 2021-2024

CELE STRATEGICZNE	KIERUNKI DZIAŁANIA / SPOSÓB REALIZACJI	WSKAŹNIKI REALIZACJI	RAMY FINANSOWE
CEL I WSPARCIE OSÓB I GRUP NAJSŁABSZYCH, DĄŻENIE DO GODNEGO ŻYCIA	1.Tworzenie, udoskonalanie i realizacja programów pomocy rodzinie i pomocy społecznej przeciwdziałających wykluczeniu społecznemu i ubóstwu. 4.Wdrażanie skutecznych metod aktywacji społecznej i zawodowej bezrobotnych. Współpraca z Powiatowym Urzędem Pracy oraz organizacjami na terenie powiatu na rzecz zmniejszania zjawiska bezrobocia. 8.Tworzenie nowych miejsc pracy, warunków sprzyjających rozwojowi rolnictwa. Podnoszenie kwalifikacji mieszkańców, w szczególności w zakresie obsługi ruchu turystycznego, handlu i rzemiosła oraz zawodów nierolniczych, kształtowanie postaw rynkowych i innowacyjnych. Wykorzystanie kolejnego okresu finansowania z UE na rozwój turystyki, działań okołorolniczych, agroturystycznych. 15.Realizacja Gminnego Programu Wspierania Rodziny i Pieczy Zastępczej.	Liczba programów Liczba inicjatyw Liczba szkoleń/wydarzeń Zgodnie ze wskaźnikami programu	Budżet gminy, OPS, instytucji, MRPIP, PUP, ngo, instytucji kościelnych, środki zewnętrzne

CELE STRATEGICZNE	KIERUNKI DZIAŁANIA / SPOSÓB REALIZACJI	WSKAŹNIKI REALIZACJI	RAMY FINANSOWE
CEL II ROZWÓJ USŁUG ZDROWOTNYCH I PROFILAKTYKI ZDROWIA W GMINIE	1. Poprawa dostępności, jakości, kompleksowości i ciągłości świadczeń zdrowotnych (poprawa dostępu do poradni specjalistycznych). 6. Upowszechnianie aktywnych, bezpiecznych form spędzania czasu wolnego przez dzieci, młodzież, rodziny. Rozszerzenie zakresu usług oferowanych młodzieży, osobom starszym i niepełnosprawnym w miejscu zamieszkania. 8. Prowadzenie systemowych i cyklicznych badań profilaktycznych dzieci, młodzieży i dorosłych pozwalających monitorować rozwój oraz wcześniej wykryć wady rozwojowe i choroby. 9. Prowadzenie efektywnych programów profilaktycznych, terapii i rozwiązywaniem problemów uzależnień, integracji społecznej osób nimi dotkniętych. 14. Realizacja Programów Profilaktyki i Rozwiązywania problemów Alkoholowych i Narkomanii.	Wzrost usług Oferta usług w gminie Liczba badań Wzrost jakości zdrowia, realizacja programów profilaktycznych rekomendowanych przez PARPA, KB ds. Narkomanii. Zgodnie ze wskaźnikami Programu	Budżet gminy, GKRPA, OPS, instytucji gminnych i powiatowych, NFZ, PFRON, MZ, ngo, środki zewnętrzne

CELE STRATEGICZNE	KIERUNKI DZIAŁANIA / SPOSÓB REALIZACJI	WSKAŹNIKI REALIZACJI	RAMY FINANSOWE
CEL III ZAPEWNIENIE BEZPIECZEŃSTWA ORAZ EDUKACYJNYCH, KULTUROWYCH POTRZEB MIESZKAŃCÓW	1.Utrzymanie i rozwój form wychowania przedszkolnego. Podniesienie jakości oferty edukacji przedszkolnej oraz dostosowanie jej do zmieniających się potrzeb lokalnej społeczności. 7.Kontynuacja i uzupełnianie materialnych zasobów i infrastruktury GOK-u, świetlic, Biblioteki i filii. 9.Utrzymanie wysokiego poziomu usług (zajęcia pozalekcyjne, sportowe, kursy, zajęcia taneczne, aktorskie i inne, zatrudnienie stałych pracowników np. instruktora kultury czy informatyka, systematyczne zwiększanie środków finansowych na zakup nowości wydawniczych). 13.Prowadzenie monitoringu miejsc niebezpiecznych w gminie oraz współpraca z podmiotami w obszarze bezpieczeństwa. 17.Utrzymanie i rozszerzenie form wsparcia rodzinie, funkcjonowania zespołu interdyscyplinarnego, kontynuacja programów edukacyjnych skierowanych do dzieci i młodzieży.	Oferta przedszkolna Wzbogacenie oferty kulturowej Wzrost poziomu usług Wzrost poczucia bezpieczeństwa Oferta usług wsparcia dla rodzin	Budżet gminy, GKRPA, GOK, OSP, instytucji gminnych i powiatowych, MZ, ngo, środki zewnętrzne

	18.Realizacja Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy.	Zgodnie ze wskaźnikami Programu	
CELE STRATEGICZNE	KIERUNKI DZIAŁANIA / SPOSÓB REALIZACJI	WSKAŹNIKI REALIZACJI	RAMY FINANSOWE
CEL IV ROZWIJANIE TOŻSAMOŚCI I INTEGRACJI SPOŁECZNOŚCI LOKALNEJ	1.Stały monitoring i ocena zasobów ludzkich w gminie, systemu jakości usług. 2.Rozszerzenie zakresu usług oferowanych rodzinom, osobom starszym i niepełnosprawnym w miejscu zamieszkania. 3.Organizacja spotkań integracyjnych osobom starszym, niepełnosprawnym i ich rodzinom. 10.Kontynuacja działań aktywizujących osoby starsze oraz kultywowanie tradycji i tożsamości lokalnej społeczności, promocja postaw prospołecznych i obywatelskich. 11.Tworzenie „serc miejscowości”, placów zabaw, skwerów i innych jako miejsc spędzania wolnego czasu dzieci, młodzieży i dorosłych. 12.Rewitalizacja społeczna obszarów zdegradowanych. 13.Realizacja Programu Współpracy z organizacjami pozarządowymi w gminie.	Sprawozdania OZPS Lista usług dla osób starszych i niepełnosprawnych Liczba wydarzeń Liczba działań Liczba obszarów zrewitalizowanych Zgodnie ze wskaźnikami Programu.	Budżet gminy, samorządu województwa, MKiDZN, MRPIP-program ASOS, Senior +, PFRON, MZ środki zewnętrzne EFS, EFRR i inne mechanizmy finansowe

3.ZARZĄDZANIE I MONITOROWANIE STRATEGII

Zarządzanie i monitoring zapisów strategicznych polegają na systematycznej ocenie oraz modyfikacji kierunków działania w przypadku istotnych zmian. Elementami skutecznego zarządzania będą przede wszystkim:

- a) **Wójt Gminy**- odpowiedzialny za wdrażanie strategii oraz wsparcie koordynatora przy realizacji,
- b) **Rada Gminy** - pełniąca bieżący nadzór nad realizacją, uwzględnia w budżetach wybrane kierunki działania; uchwała zmiany w strategii,
- c) **Koordinator wdrażania Strategii - OPS w Miastkowie**:
  - gromadzi dokumentację związaną ze strategią,
  - prowadzi monitoring,
  - przedkłada informacje z realizacji Strategii wraz z rocznym sprawozdaniem z działalności OPS,
  - dokonuje ewentualnych korekt/aktualizacji harmonogramu minimum raz na cztery lata.

Podmioty realizujące kierunki działania strategicznego i projekty powinny sprawować opiekę nad tym, aby zapisy strategii były uwzględniane w innych dokumentach programowych.

SYSTEM AKTUALIZACJI:

Część programowa: cele, kierunki działań, harmonogram będzie poddawana przeglądowi i aktualizacji raz na cztery lata. Po ewentualnym wprowadzeniu zmian Koordynator przedstawi dokument do aktualizacji komisji i podczas Sesji Rady Gminy. Będzie też zobowiązany dostarczyć wszystkim zainteresowanym stronom informację o dokonanej aktualizacji.

Niniejszy dokument, po konsultacjach i uchwaleniu przez Radę Gminy powinien być opublikowany na stronie internetowej, a ponadto przekazany uczestnikom procesu planowania oraz wszystkim jednostkom i instytucjom, które zostaną zobowiązane do realizacji strategii.

PROGRAMY I PROJEKTY

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych będzie skuteczna, o ile przedstawiciele samorządu lokalnego znajdą zasoby umożliwiające budowę i realizację programów celowych zgodnych

z przyjętymi kierunkami działań. Programy można realizować w okresach rocznych, dłuższych lub krótszych, w zależności od charakteru danego projektu ze środków:

- a) własnych zasobów samorządu ,
- b) poprzez organizacje pozarządowe,
- c) poprzez inne instytucje zewnętrzne,
- d) w partnerstwach sektorowych.

Projekty i programy mogą być przyjmowane przez Radę stosownymi uchwałami, które winny przybierać formułę załączników do niniejszej Strategii. Projekty i programy realizowane w ramach Strategii powinny być zgodne z przyjętymi kierunkami działań.

MONITORING

Bazą informacji statystycznej, zbieranej na potrzeby wskaźników monitorowania będą roczne dane Oceny Zasobów Pomocy Społecznej. Poza tym bazę tę będą stanowiły informacje i dane otrzymane od instytucji i grup środowiskowych, dotyczące realizacji harmonogramu.

Informacja z monitoringu Strategii będzie przedstawiana podczas sesji Rady Gminy przez Koordynatora. Odnosić się będzie do celów, kierunków działania i harmonogramu Strategii

ZAKOŃCZENIE

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Miastkowo do 2032 roku ma charakter otwarty i elastyczny, spójny z innymi dokumentami gminnymi i powiatowymi.

W trakcie osiągania celów i wdrażania kierunków strategicznych zaplanowanych w dokumencie, mogą być one modyfikowane, zmienione i dostosowane do sytuacji i potrzeb społecznych w gminie.

W celu jej realizacji wszystkie instytucje gminne będą starać się przestrzegać i wdrażać zasady:

1. samopomocy – przejawia się w istnieniu i rozwoju pomocy wzajemnej ludzi, zmagających się z podobnymi problemami życiowymi oraz pomocy silniejszych dla słabszych; zazwyczaj w ramach niewielkich nieformalnych grup.
2. przezorności – oznacza, że bezpieczeństwo socjalne jednostki nie może być tylko efektem świadczeń ze strony społeczeństwa, ale wynikać powinno także z odpowiedzialności człowieka za przyszłość własną i rodziny.
3. solidarności społecznej – najczęściej rozumiana jako przenoszenie konsekwencji, niekiedy utożsamiana z solidaryzmem społecznym, oznaczającym wyższość wspólnych interesów członków społeczeństwa nad interesami poszczególnych klas lub warstw.
4. pomocniczości – oznacza przyjęcie określonego porządku, w jakim różne instytucje społeczne dostarczają jednostce wsparcia, gdy samodzielnie nie jest w stanie zaspokoić swoich potrzeb; w pierwszej kolejności pomoc powinna pochodzić od rodziny, a następnie od społeczności lokalnej, a na końcu od Państwa.
5. partycypacji – wyraża się w takiej organizacji życia społecznego, by poszczególni ludzie mieli możliwości pełnej realizacji swoich ról społecznych, zaś poszczególne grupy mogły zajmować równoprawne z innymi miejsce w społeczeństwie.
6. samorządności – stanowi realizację takich wartości, jak wolność, podmiotowość człowieka; realizowana jest poprzez taką organizację życia społecznego, by jednostki i grupy miały zagwarantowane prawo do aktywnego udziału w istniejących już instytucjach społecznych i tworzenia nowych instytucji.

7. dobra wspólnego – przejawia się w takich działaniach władz publicznych, które uwzględniają korzyści i interesy wszystkich obywateli i polegają na poszukiwaniu kompromisów tam, gdzie interesy te są sprzeczne.
8. wielosektorowości – polega na równoczesnym funkcjonowaniu publicznych podmiotów polityki społecznej, organizacji pozarządowych i instytucji rynkowych, które dostarczają środków i usług służących zaspokajaniu potrzeb społeczeństwa.